

**PROGRAMACIÓ
DIDÀCTICA DEL
DEPARTAMENT DE
FILOSOFIA**

CURS 2017-2018

VALORS ÈTICS 1er i 2on CICLE D'ESO.

1. INTRODUCCIÓ.

a) Justificació de la programació.

La programació didàctica de la matèria de Valors Ètics al 1er i 2on cicle d'ESO està elaborada sobre el Reial Decret 1105/2014, de 26 desembre de 2014, pel que s'estableix el currículum bàsic d'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat, així com la seua concreció en el Decret 87/2015, de 5 de juny de la Conselleria, publicat en el DOCV Num.7544/ 10.06.2015.

b) Contextualització.

La matèria Valors Ètics pretén promoure la reflexió ètica com a activitat fonamental i pròpia del ser humà, a partir de la qual orientem la nostra conducta i les relacions interpersonals. Per això, el seu objectiu principal és que els alumnes i les alumnes arriben a sentir-se artífex de la seua persona, de la societat en què viuen, així com del món que els agradaria construir, ajudant-los a desenvolupar tant les seues capacitats cognitives com afectives per a consolidar la reflexió com un hàbit necessari en la consecució de la seua autonomia i la justificació racional de les seues eleccions com a guia de la seua conducta en tots els àmbits de la vida.

Des d'aquesta àrea s'aporten les bases d'una formació cívico-social que ajudarà a desenvolupar les competències necessàries per a situar-se en una realitat social diversa i globalitzada, contribuint a promoure el pensament crític i una actitud responsable amb la seua vida i amb els seu entorn social i natural. A través d'aquesta matèria l'alumnat s'inicia en el coneixement i l'assumpció responsable dels seus drets i deures com a persona, com a membre d'un grup, i com a pertanyent a una societat mundial i per tant en la pràctica del respecte, la solidaritat i la cooperació com a valors ètics fonamentals. La integració d'aquests aprenentatges al seu dia a dia revertix de manera positiva en la seua formació acadèmica.

2. OBJECTIUS DE L'ETAPA RESPECTIVA VINCULATS AMB LA MATÈRIA.

Podem assenyalar els següents objectius generals vinculats amb la matèria:

1. Desenvolupar bones pràctiques que afavorisquen un bon clima de confiança i la resolució pacífica de conflictes, així com les actituds responsables i el respecte pels altres.
2. Desenvolupar una escala de valors que incloga el respecte, la tolerància, la cultura de l'esforç, la superació personal i la responsabilitat en la presa de decisions per part de l'alumnat, la igualtat, la solidaritat, la resolució pacífica de conflictes i la prevenció de la violència de gènere.
3. Consolidar en l'alumnat hàbits d'estudi i treball.
4. Formar l'alumnat per a l'exercici dels seus drets i obligacions en la vida com a ciutadans.
5. Desenvolupar metodologies didàctiques innovadores que incloguen l'aprenentatge cooperatiu, els projectes interdisciplinars, l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, així com la pràctica de l'educació inclusiva en l'aula.
6. Basar la pràctica docent en la formació permanent del professorat, en la innovació educativa i en l'avaluació de la pròpia pràctica docent.
7. Elaborar materials didàctics orientats a l'ensenyança i l'aprenentatge basats en l'adquisició de competències.

3. COMPETÈNCIES.

D'acord amb la legislació vigent i en línia amb la Recomanació 2006/962/EC, del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent. Es considera que les competències clau són aquelles que totes les persones precisen per a la seua realització y desenvolupament personal, així com per a la ciutadania activa, la inclusió social i l'ocupació laboral. S'identifiquen set competències clau essencials que són les següents:

- **Comunicació lingüística (CL):** Es treballa en tot moment ates que és a través de l'acció comunicativa com construïm el nostre món social i tractem d'arribar a acords per a vehicular la relació amb els altres.

- **Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT):** Encara que no són competències pròpiament filosòfiques, es treballen en el segon bloc d'aquest curs, per exemple, en l'anàlisi de gràfiques en els temes del desenvolupament sostenible.
- **Competència digital (CD):** Està relacionada amb la busca i interpretació de la informació, així com l'elaboració de treballs en format digital. L'alumnat ha de saber com i què buscar, no tot és igualment rellevant.
- **Aprendre a aprendre (AA):** És una competència clau perquè es fomenta l'autonomia personal i l'esperit crític que permet a l'alumnat l'autoregulació dels seus processos cognitius i de la sua conducta en distints contextos garantint que adquirisca recursos suficients per a formar-se permanentment.
- **Competències socials i cíviques (SC):** Aquesta matèria contribueix de forma substancial al seu desenvolupament perquè són aquestes les que estan presents en el desenvolupament de tots els seus continguts.
- **Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE):** Valors Ètics afavoreix el sentit d'iniciativa i l'esperit emprenedor des de tots els blocs per mitja de la planificació de tasques enfocades cap al foment de la responsabilitat i la participació en activitats que promouen l'aplicació dels drets humans
- **Consciència i expressions culturals (CEC):** L'aportació a aquesta competència se centra en el coneixement de les manifestacions culturals de l'entorn, propicia una actitud d'obertura i de respecte cap a la diversitat d'expressions culturals.

4.CONTINGUTS DIDÀCTICS.

El currículum bàsic s'ha formulat a partir del desenvolupament cognitiu i emocional en què es troba l'alumnat en aquesta etapa. Per això els continguts es s'estructuren en els dos cicles de l'ESO considerant les característiques de l'alumnat de cada nivell educatiu i considerant la naturalesa del contingut mateix.

1er ESO

Els temes que seran objecte d'investigació al llarg del curs tenen tots a veure en l'àmbit que reflexiona al voltant dels valors de la ciutadania, la convivència i els drets humans. Es pretén no sols informar sinó especialment formar per tal de contribuir a facilitar un canvi d'actitud cap a la llibertat, responsabilitat i compromís ètic dels alumnes.

Els continguts s'articulen entorn de cinc blocs temàtics que tenen per objectiu l'adquisició de les competències bàsiques assenyalades en l'apartat anterior.

Bloc 1. Continguts comuns

- 1.1. Aprendre a dialogar: exposar els propis punts de vista, reconèixer els dels altres i arguments.
- 1.2. Preparar i realitzar debats sobre temes rellevants.
- 1.3. Anàlisi comparatiu i avaluació crítica de la informació dels mitjans de comunicació sobre un mateix esdeveniment.

Bloc 2. La dignitat de la persona

- 2.1. Emocions i comportament.
- 2.2. Formació de l'hàbit i el caràcter.
- 2.3. Creem el propi super heroi. Valoració de fortaleces i debilitats
- 2.4. La persona: un projecte inconclòs.
- 2.5. Etapes del desenvolupament moral: de la heteronomia a l'autonomia

Bloc 3. La comprensió, el respecte i la igualtat entre les relacions interpersonals.

- 3.1. Dilemes moral i resolució de conflictes
- 3.2. Pensament alternatiu i sentit crític.
- 3.3. El procés de socialització i el seus agents.

3.4.La construcció comuna del que és humà :la cultura.

3.5.La nostra intimitat i l'abús de poder de les grans companyies.

2on ESO

Els continguts s'articulen entorn de cinc blocs temàtics que tenen per objectiu l'adquisició de les competències bàsiques assenyalades en l'apartat anterior.

Bloc 1. La reflexió ètica.

1. La dimensió moral del ser humà.
2. Llibertat com a fonament de la moral.
3. Distinció entre ètica i moral.
4. El llenguatge de la moral.
5. Especificitat dels valors morals.
6. Historicitat i universalitat dels valors: intents de superar el relativisme moral.
7. Etapes del desenvolupament de la consciència moral (Piaget-Kohlberg)
8. Normes morals com a expressió de drets i valors.
9. Estratègies de comprensió oral: activació de coneixements previs, manteniment de l'atenció, selecció de la informació, memorització i retenció de la informació.
10. Tipus de text. Propietats textuais de la situació comunicativa: adequació, coherència i cohesió.
11. Respecte en l'ús del llenguatge.
12. Estratègies de comprensió lectora: abans, durant i després de la lectura.
13. Estratègies d'expressió escrita: Planificació, escriptura, revisió i reescriptura.
14. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals: Signes de puntuació, concordança entre els elements de l'oració, ús de connectors oracionals, etc.

Bloc 2. La justícia i la política.

1. Ètica, moral i política.
2. Justícia en l'eticitat: La justícia com a virtut.
3. Justícia i política: democràcia i la inclusió de l'altre.
4. El caràcter artificial de la naturalesa humana; caràcter convencional del dret.
5. Origen i validesa del dret.
6. Teories del dret: iusnaturalisme, convencionalisme, positivisme jurídic.
7. El problema de la fonamentació de les normes jurídiques: Legalitat i legitimitat.
8. El ser humà com a animal social (Aristòtil).
9. Individualisme modern: problemes de legitimació del poder polític.
10. Estratègies de busca i selecció d'informació.
11. Autoconeixement: Valoració de fortaleces i debilitats.
12. Autoregulació d'emocions, control de l'ansietat i incertesa i capacitat d'automotivació. Resiliència, superar obstacles i fracassos. Perseverança i flexibilitat.
13. Pensament alternatiu.
14. Sentit crític.

3er ESO

El currículum s'organitza en dos cicles, el primer que compren els tres primers cursos i en el que, per tant, està inclosa aquesta matèria de 3er de ESO que continua amb els continguts dels dos cursos anteriors i en els que, al mateix temps, s'aprofundirà a l'últim curs, 4rt d'ESO, amb el que finalitza l'etapa educativa de l'educació secundària obligatòria.

En 3er d'ESO es tracta la internacionalització dels drets universals expressada en la DUDH i de l'anàlisi dels problemes del nostre món a fi que l'alumnat siga conscient la importància de la reflexió ètica en una societat globalitzada.

Els continguts s'organitzen en dos blocs:

Bloc 1: Concepció global de la justícia. DUDH i ciutadania cosmopolita.

Les qüestions tractades són: La DUDH, l'origen històric de la DUDH, la creació de l'ONU, els antecedents històrics de la Declaració, el reconeixement de la dignitat de la persona com a fonament dels altres drets, els drets universals com a fonament de les democràcies modernes, l'adequació de la Declaració a la Constitució espanyola (drets i deures del ciutadà), conèixer què es la Unió Europea, la democràcia i la ciutadania global.

Bloc 2: Els valors ètics i la seua relació amb la ciència i la tecnologia.

S'estudiarà la capacitat humana de saber i transformar, la relació coneixement-interés, la Il·lustració com a projecte inacabat, els riscos de la noció de progrés, la reflexió eticopolítica i la reflexió sobre els fins de la investigació, alguns dilemes morals sorgits de la nostra capacitat tecnològica, la reflexió sobre l'aplicació social de la tècnica, avantatges i riscos del ciberespai, desenvolupament sostenible i justícia social global, la consciència ecològica, pobresa i interconnexió econòmica, societat de la informació i informació pública i la ciutadania global com a subjecte de construcció del veïnatge universal.

4rt ESO

Bloc 1: La dignitat de la persona: fonament de la DUDH.

1. Anàlisi de la DUDH:

1.1. La dignitat de la persona com a fonament de la DUDH.

1.2. Caràcter universal i inalienable dels drets humans.

1.3. La DUDH com a referència universal en l'articulació de les relacions humanes.

2. Tipus de text. Propietats textuais de la situació comunicativa: adequació, coherència i cohesió.

3. Respecte en l'ús del llenguatge.

4. Estratègies de comprensió lectora: abans, durant i després de la lectura.
5. Estratègies d'expressió escrita: Planificació, escriptura, revisió i reescriptura.
6. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals: Signes de puntuació, concordança entre els elements de l'oració, ús de connectors oracionals, etc.
7. Ús de les eines més comunes de les TIC per a col.laborar i relacionar-se amb la resta del grup amb la finalitat de planificar el treball, aportar idees constructives pròpies, comprendre les idees alienes, compartir informació i recursos.
8. Hàbits i conductes en la comunicació i en la protecció del mateix individu i d'altres de les males pràctiques com el ciberassetjament.

Bloc 2. El respecte i la igualtat en les relacions interpersonals. Constitucionalització de la DUDH.

1. Constitucionalisme: aplicació de la DUDH en l'àmbit dels Estats.
2. Pluralisme social mínims de justícia compartits.
3. El liberalisme polític de Rawls: proposta pel respecte i la igualtat entre els ciutadans.
4. Glossari de termes conceptuals del nivell educatiu.
5. Realització, formatat senzill i impressió de documents de text. Disseny de presentacions multimèdia. Tractament de la imatge.

Bloc 3: Aplicació de la DUDH en l'àmbit internacional.

1. Aplicació de la DUDH en l'àmbit internacional.
2. Constitucionalització del Dret Internacional.
3. Organismes internacionals: UE, ONU i els seus organismes, etc.
4. La labor de les organitzacions no governamentals (ONG).
5. Tractats i declaracions internacionals posteriors a la Declaració de 1948.
6. El Fòrum Social Mundial.

Bloc 4: La justícia i la política. Democràcia i ciutadania global.

1. L'ús públic de la raó: Kant, autonomia i il·lustració.
2. Habermas: ètica del discurs.
3. Tribunals internacionals de justícia com a referent de l'esfera pública.
4. Democràcia mediàtica i ciutadania global.
5. Ciutadà cosmopolita com a subjecte de la democràcia.
6. La 'pau perpètua' com a idea regulativa en una societat global.
7. Formació d'una voluntat política.
8. Procés estructurat de presa de decisions.
9. Diàleg igualitari.
10. Coneixement d'estructures i tècniques d'aprenentatge cooperatiu.
11. Responsabilitat i sentit ètic.

Continguts actitudinals comuns al 1er i 2on cicle de l'ESO:

- Valorar la llibertat i la justícia com a objectius de la nostra manera de viure.
- Reconèixer la violació de drets humans i llibertats en el món contemporani.
- Desvetllament de la consciència moral.
- Despertar i reforçar actituds solidàries.
- Participar en projectes que impliquen solidaritat dins i fora del centre.
- Respecte amb el medi ambient.
- Aprendre a ser tolerants.
- Valorar la diferència i respectar la diversitat.
- Valoració de la llibertat de pensament.

- Actitud crítica davant vers poders manipuladors.
- Respecte a les diferències de codis morals.
- Aprendre a viure en un món plural, obert i tolerant.

Continguts procedimentals comuns al 1er i 2on cicle de l'ESO:

- Utilització de la raó en l'anàlisi dels fets i en el tractament de les idees.
- Utilització de tècniques bàsiques de coneixement intel·lectual: subratllat, anàlisi, síntesi i formulació d'hipòtesis.
- Potenciació de la participació activa de tots els i les alumnes en el desenvolupament de la classe.
- Utilització del diàleg i del debat en el plantejament dels conflictes i dilemes morals estimulant la capacitat argumentativa.
- Anàlisi comparatiu i avaluació crítica d'informacions proporcionades per fonts diverses sobre un mateix fet o qüestió d'actualitat.
- Resolució de dilemes morals.
- Definició de conceptes.
- Expressió de les opinions pròpies amb rigor intel·lectual, fugint de tota improvisació i superficialitat.

5. UNITATS DIDÀCTIQUES: ORGANITZACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL.

Respecte a la distribució temporal, hem acordat la següent atenent a les circumstàncies socials i polítiques en què han de desenvolupar-se les nostres activitats acadèmiques.

1er ESO

PRIMERA AVALUACIÓ	SEGONA AVALUACIÓ	TERCERA AVALUACIÓ
1. Emocions i comportament	4. Dilemes morals.	7. El procés de socialització i els seus agents.
2. Formació de l'hàbit i el	5. Etapes del desenvolupament	

comportament. 3. La persona com a projecte inconclús.	moral. 6. Resolució de conflictes.	8. La construcció comuna de la cultura. 9. La nostra intimitat.
--	---	--

BLOCS DIDÀCTICS	OBJECTIUS RELACIONATS AMB ELS CRITERIS D'AVALUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES BÀSIQUES
<i>Bloc 1. Dignitat de la persona.</i>	<p>1.Reconèixer les emocions bàsiques. Acceptar-les i veure-hi la seua valia i necessitat.</p> <p>2.Imaginar com ens agradaria aplegar a ser.</p> <p>3.Veure valorar i examinar des de la distancia emocional diferents històries i imaginar-se possibles finals o finals alternatius.</p> <p>4.Desenvolupar l'afectivitat en tots els àmbits de la personalitat i en les relacions amb els altres.</p> <p>5.Reconèixer els diferents nivells evolutius de resposta moral.</p>	<p>– Reconeix les emocions bàsiques.</p> <p>– Valora i reconeix les pròpies forteses i debilitats`.</p> <p>– Valora la dignitat i la llibertat humanes.</p> <p>– Expressa les pròpies emocions respectant les dels altres.</p> <p>– Expressa judicis i opinions pròpies de forma argumentada.</p> <p>– Desenvolupa una actitud autocrítica i accepta les</p>	<p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Competència d'aprendre a aprendre (AA)</p> <p>Comunicació lingüística (CL)</p>

		discrepàncies amb els altres.	
Bloc 2. La comprensió el respecte i la igualtat en les relacions interpersonals.	<p>6. Reconèixer la diversitat social i cultural com enriquidora de la convivència, mostrant respecte per cultures diferents a la pròpia i valorant els costums i estils propis com a signes d'identitat i formes de cohesió social.</p> <p>7. Raonar sobre els valors positius de la diversitat cultural per l'entorn social i per un mateix.</p> <p>8. Prendre consciència de la diversitat social i cultural.</p> <p>9. Identificar la pluralitat de les societats actuals.</p> <p>6. Reconèixer la diversitat com a enriquidora de la convivència.</p> <p>10. Rebutjar les situacions d'injustícia i discriminació, per raó de gènere, origen o creences, dins i fora del propi entorn, com una vulneració de la dignitat humana i com a causa</p>	<p>- Identifica les causes dels conflictes així com les possibles solucions.</p> <p>– Contrasta punts de vista i considerar alternatives per tal d'elaborar una opinió crítica pròpia.</p> <p>– Identifica els diferents agents del procés de socialització.</p> <p>– Participa en la vida del centre i del entorn.</p>	<p>Competència social i ciutadana.</p> <p>Competència comunicativa lingüística audiovisual.</p> <p>Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p> <p>Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>Competència digital (CD)</p>

	<p>perturbadora de la convivència.</p> <p>11. Reflexionar i relacionar dins un context les causes i les conseqüències de les desigualtats econòmiques i socials i dels conflictes bèl·lics.</p> <p>12. Reflexionar sobre els dilemes morals del món actual.</p> <p>13. Identificar estratègies i alternatives per aconseguir una societat més justa i equitativa.</p>		
--	---	--	--

2on ESO

PRIMERA AVALUACIÓ	SEGONA AVALUACIÓ	TERCERA AVALUACIÓ
<p>Unitat 1. Moral i ètica.</p> <p>Unitat 2. Teories ètiques.</p> <p>Unitat 3. L'argumentació moral</p> <p>Unitat 4. Els valors ètics.</p>	<p>Unitat 5. La llibertat.</p> <p>Unitat 6. Societat, llibertat i valors.</p> <p>Unitat 7. Què és la justícia?</p> <p>Unitat 8. La política.</p>	<p>Unitat 9. Drets humans i constitucions.</p> <p>Unitat 10. Ser ciutadà en una democràcia.</p> <p>Unitat 11. Què és una constitució.</p> <p>Unitat 12. La Unió Europea.</p>

BLOCS I UNITATS DIDÀCTIQUES	OBJECTIUS RELACIONATS AMB ELS CRITERIS D'AVALUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	COMPETÈNCIE S BÀSIQUES
<p>Bloc 1. La reflexió ètica.</p> <p><i>Unitat 1. Moral i ètica.</i></p> <p><i>Unitat 2. Teories ètiques.</i></p> <p><i>Unitat 3. L'argumentació moral</i></p> <p><i>Unitat 4. Els valors ètics.</i></p> <p><i>Unitat 5. La llibertat.</i></p> <p><i>Unitat 6. Societat, llibertat i valors.</i></p>	<p>1. Classificar accions de la seua vida quotidiana i de l'àmbit públic distingint aquelles que tenen un caràcter moral i explicar els valors ètics que protegeixen les seues decisions a fi de diferenciar els conceptes d'ètica i moral.</p> <p>2. Classificar diferents juís diferenciant aquells que són descriptius dels valoratius assenyalant entre estos últims els que són morals a fi de reconèixer la seua especificitat.</p> <p>3. Evidenciar la importància de respectar les diferents opcions valoratives existents dins del marc dels drets de tots realitzant tasques o projectes individuals o col·lectius.</p> <p>4. Resoldre dilemes morals justificant l'opció triada, classificar-la en funció de les etapes de desenvolupament moral (Kohlberg) i determinar si la seua</p>	<p>1. Explica en què consistix la moral.</p> <p>2. Reflexiona sobre el caràcter moral de l'ésser humà per naturalesa.</p> <p>3. Reconeix la llibertat i la responsabilitat que caracteritzen les accions morals.</p> <p>4. Distingeix entre ètiques materials i formals i reconeix les característiques de cada una.</p> <p>5. Participa en debats sobre qüestions ètiques practicant l'argumentació moral.</p> <p>6. Utilitza diferents arguments contra la intolerància, la força moral i la no-violència.</p>	<p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Competència d'aprendre a aprendre (AA)</p> <p>Comunicació lingüística (CL)</p>

	<p>decisió respon a normes convencionals o principis ètics.</p> <p>5. Descriure les principals idees de les diferents teories ètiques i comparar-les partint de la distinció entre ètiques teleològiques i procedimentals.</p> <p>6. Interpretar textos orals de l nivell educatiu procedents de diverses fonts utilitzant les estratègies de comprensió oral per obtindre informació i aplicar-la en la reflexió sobre el contingut i expressar oralment textos prèviament planificats amb una pronunciació clara, aplicant les normes de la prosòdia i la correcció gramatical del nivell educatiu i ajustats a les propietats textuais de cada tipus i situació comunicativa per a transmetre de forma organitzada els seus coneixements amb un llenguatge no discriminatori.</p> <p>7. Llegir textos de formats diversos i presentats en suport paper i digital, utilitzant les estratègies de comprensió lectora</p>	<p>7. Argumenta les característiques principals dels valors així com la intencionalitat i el caràcter obligatori dels valors morals.</p> <p>8. Reconeix els diferents conceptes de llibertat i les implicacions de ser racional i lliure.</p> <p>9. Identifica el suport dels drets humans a la llibertat.</p> <p>10. Explica en què consisteixen els valors ètics i cívics i les conseqüències negatives de l'absència d'aquests en la societat democràtica.</p>	
--	---	---	--

	del nivell educatiu i escriure textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional en diversos formats i suports, cuidant els seus aspectes formals, aplicant les normes de correcció ortogràfica i gramatical del nivell educatiu i ajustats a les propietats textuais de cada tipus de situació comunicativa.		
<p>Bloc 2. La justícia i la política.</p> <p><i>Unitat 7. Què és la justícia?</i></p> <p><i>Unitat 8. La política.</i></p> <p><i>Unitat 9. Drets humans i constitucions.</i></p> <p><i>Unitat 10. Ser ciutadà en una democràcia.</i></p> <p><i>Unitat 11. Què és una constitució.</i></p>	<p>1. Aportar evidències sobre l'origen convencional del dret i la diferència entre legalitat i legitimitat a través d'exemples literaris, audiovisuals, o a través de la creació d'històries en què el punt de partida siga la d'un grup de persones en una situació absent de normes.</p> <p>2. Reconèixer les característiques essencials de la política d'Aristòtil recreant situacions socials en què coexistisca el bé comú, la justícia i la felicitat dels seus ciutadans, i comparar-les amb situacions de la societat actual caracteritzades per l'individualisme i la pluralitat de concepcions del bé.</p>	<p>11. Reconeix la dificultat d'establir un criteri universalment acceptat sobre què és just.</p> <p>12. Argumenta en què consisteix la justícia com a equilibri i la capacitat de donar a cada u el que li correspon.</p> <p>13. Identifica els objectius de la reflexió política.</p> <p>14. Explica els moments més importants de la història de la democràcia.</p>	<p>Competència social i ciutadana.</p> <p>Competència comunicativa lingüística audiovisual.</p> <p>Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p> <p>Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>Competència digital (CD)</p>

<p><i>Unitat 12. La Unió Europea.</i></p>	<p>3. Analitzar situacions de la vida real en què l'absència d'implicació i participació de la ciutadania ha generat discriminació o pèrdua de drets legítims que tota democràcia ha de protegir.</p> <p>4. Identificar a través de notícies, situacions reals o estudi de casos la vulneració dels drets legítims de les minories (ètniques, religioses, sexuals, etc.) realitzant tasques o projectes individuals o col.lectius que promoguen la seua defensa.</p> <p>5. Buscar i seleccionar informació en diverses fonts a partir d'una estratègia de filtrat i de forma contrastada, registrant-la de forma detallada o emmagazemant-la en paper o dispositius informàtics i servicis de la xarxa i organitzar la informació obtinguda per mitjà de diversos procediments de síntesi o presentació dels continguts; per ampliar els seus coneixements i elaborar textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional i del nivell educatiu,</p>	<p>15. Relaciona els drets humans i les constitucions en el segle XX.</p> <p>16. Valora la importància ètica de la redacció de la DUDH per l'ONU com referència dels estats democràtics.</p> <p>17. Explica les característiques dels Estats nacionals de dret i els valors i drets reconeguts en la Constitució espanyola.</p> <p>18. Relaciona els conceptes de ciutadania i política.</p> <p>19. Reconeix el protagonisme del ciutadà en la democràcia.</p> <p>20. Valora la importància i la utilitat d'una constitució.</p>	
---	--	--	--

	<p>citant adequadament la seua procedència.</p> <p>6. Realitzar de forma eficaç tasques o projectes, tindre iniciativa per a emprendre i proposar accions sent conscient de les seues forteses i debilitats, mostrar curiositat i interes durant el seu desenvolupament, actuar amb flexibilitat buscant solucions alternatives.</p>	<p>21. Reconeix l'aparició dels estats constitucionals: l'imperi de la llei i la divisió de poders.</p> <p>22. Explica alguns dels aspectes principals de la Constitució espanyola del 1978.</p> <p>23. Argumenta com va sorgir i com es va desenvolupar la Unió Europea.</p> <p>24. Identifica quines són les principals institucions europees.</p> <p>25. Reconeix els avantatges de ser ciutadà d'un país membre de la Unió Europea.</p>	
--	--	---	--

3er ESO

1ª Avaluació:

- Unitat 1. Què significa ser humà?
- Unitat 2. Per què necessite els altres?

2ª Avaluació:

- Unitat 3. Hi ha lloc per a tots?
- Unitat 4. Què és la democràcia?

3ª Avaluació:

- Unitat 5. A la ciutat del futur.
- Unitat 6. Dossier de valors.

BLOCS I UNITATS DIDÀCTIQUES	OBJECTIUS RELACIONATS AMB ELS CRITERIS D'AVALUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES BÀSIQUES
1. Concepció global de la justícia: Drets humans i ciutadania cosmopolita. <i>Unitat 1. Què significa ser humà?</i>	1. Descriure fets històrics que han influït en la conquesta dels drets socials relacionant-los amb les distintes generacions. 2. Investigar sobre l'origen de l' ONU i la firma de la	– Reconeix els drets socials com un avança de les societats democràtiques. – Valora i reconeix la DUDH i la seua contextualització històrica.	Comunicació lingüística (CL) Competències socials i cíviques (SC) Aprendre a aprendre (AA)

<p><i>Unitat 2. Per què necessite els altres?</i></p> <p><i>Unitat 3. Hi ha lloc per a tots?</i></p>	<p>DUDH.</p> <p>3. Identificar en la lectura del preàmbul i alguns articles de la Constitució espanyola els drets i deures del ciutadà reconeixent la seua adequació a la DUDH.</p> <p>4. Descriure què és la Unió Europea i identificar els beneficis rebuts i les responsabilitats adquirides pels Estats membres en notícies d'actualitat.</p> <p>5. Planificar tasques o projectes, individuals o col·lectius, fent una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats, adaptar-los a canvis i imprevistos transformant les dificultats en possibilitats.</p>	<p>-Valora la dignitat i la llibertat com els valors ètics fonamentals humans.</p> <p>- Identifica les institucions europees dins i la responsabilitat dels països membres.</p> <p>- Expressa les pròpies emocions respectant les dels altres.</p> <p>- Expressa judicis i opinions pròpies de forma argumentada.</p> <p>- Desenvolupa una actitud autocrítica i accepta les discrepàncies amb els altres.</p>	<p>Consciència i expressions culturals (CEC)</p>
<p><i>2. Els valors ètics i la seua relació amb la ciència i la tecnologia.</i></p>	<p>6. Analitzar a partir del visionat d'una pel·lícula, documentals o lectura de notícies les implicacions ètiques del progrés</p>	<p>- Identifica les implicacions ètiques del progrés científicotècnic.</p> <p>- Planteja solucions</p>	<p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Comunicació</p>

<p>Unitat 4. Què és la democràcia?</p>	<p>científicotècnic i argumentar sobre la no-neutralitat valorativa de la investigació científica.</p>	<p>raonades i argumentades relacionades amb els nous descobriments científics.</p>	<p>lingüística (CL)</p>
<p>Unitat 5. A la ciutat del futur.</p>	<p>7. Resoldre dilemes morals plantejats a partir dels nous descobriments científics</p>	<p>- Realitza treballs individuals i cooperatius en els que s'exposen els avantatges i inconvenients derivats de l'ús de les noves tecnologies.</p>	<p>Competència matemàtica y competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT)</p>
<p>Unitat 6. Dossier de valors.</p>	<p>argumentant les decisions per les quals s'opta.</p> <p>8. Analitzar el grau de dependència de les noves tecnologies en la vida quotidiana a través de l'estudi de casos.</p> <p>10. Realitzar de forma efectiva tasques o projectes, tindre iniciativa per a emprendre i proposar accions sent conscient de les seues fortaleces i debilitats</p>	<p>avantatges i inconvenients derivats de l'ús de les noves tecnologies.</p> <p>-Contrasta punts de vista i considerar alternatives per tal d'elaborar una opinió crítica pròpia.</p>	<p>Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p> <p>Competència digital (CD)</p>

4rt d'ESO.

PRIMERA AVALUACIÓ	SEGONA AVALUACIÓ	TERCERA AVALUACIÓ
Unitat 1. Dignitat i drets.	Unitat 5. Les ètiques formals.	Unitat 9. La Declaració

Unitat 2. Ciutadans i estat.	Unitat 6. Democràcia.	Universal dels Drets Humans.
Unitat 3. Socialització global.	Unitat 7. Societat, estat i valors.	Unitat 10. Pau i seguretat.
Unitat 4. Reptes del segle XXI.	Unitat 8. Les lleis jurídiques.	Unitat 11. Ciència i tecnologia. Unitat 12. Ètica aplicada.

BLOCS I UNITATS DIDÀCTIQUES	OBJECTIUS RELACIONATS AMB ELS CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	COMPETÈNCIES BÀSIQUES
<p><i>Bloc 1. La dignitat de les persona: fonament de la DUDH.</i></p> <p><i>Unitat 1. Dignitat i drets.</i></p> <p><i>Unitat 2. Ciutadans i estat.</i></p> <p><i>Unitat 3. Socialització global.</i></p>	<p>1. Analitzar el preàmbul de la DUDH i els articles 1, 2 i 30 i reconèixer la dignitat humana com el valor fonamental del que es deriven tots els drets humans universals i inalienables que s'inclouen en esta Declaració i evidenciar com es manifesta en alguns d'estos drets.</p> <p>2. Participar en intercanvis comunicatius de l'àmbit personal, acadèmic, social o</p>	<p>1. Analitza el concepte de persona i identifica els seus atributs.</p> <p>2. Reconeix les conseqüències jurídiques dels drets.</p> <p>3. Valora els principis que deriven de la dignitat de la persona.</p> <p>4. Defineix el concepte de 'ciudadà'.</p>	<p>Comunicació lingüística (CL)</p> <p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>Consciència i expressions culturals (CEC)</p>

	<p>professional aplicant les estratègies lingüístiques i no lingüístiques del nivell educatiu pròpies de la interacció oral utilitzant un llenguatge no discriminatori, compartir informació i continguts digitals utilitzant eines de comunicació TIC, servicis web i entorns virtuals d'aprenentatge aplicant bones formes de conducta en la comunicació preventives de males pràctiques.</p> <p>3. Llegir textos de formats diversos i presentats en suport paper i digital, utilitzant les estratègies de comprensió lectora del nivell educatiu i escriure textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional en diversos formats i suports, cuidant els seus aspectes formals, aplicant les normes de correcció ortogràfica i gramatical del nivell educatiu i ajustats a les</p>	<p>5. Reconeix els límits del poder de l'estat: els drets i les llibertats dels ciutadans.</p> <p>6. Analitza les implicacions de la globalització.</p> <p>7. Adopta una postura crítica amb el paper dels mitjans de comunicació.</p> <p>8. Reflexiona sobre els avantatges i perills de la societat de la informació.</p>	
--	--	---	--

	<p>propietats textuais de cada tipus de situació comunicativa.</p>		
<p>Bloc 2. El respecte i la igualtat en les relacions interpersonals: Constitucionalització de la DUDH.</p> <p><i>Unitat 4. Reptes del segle XXI.</i></p> <p><i>Unitat 5. Les ètiques formals.</i></p> <p><i>Unitat 6. Democràcia.</i></p>	<p>4. Reconéixer en els articles (del 17 al 21) de la DUDH els principis que han de regir les relacions entre els ciutadans i l'Estat com a salvaguarda dels drets i llibertats individuals i posar exemples de la seua vigència en actuacions de l'Estat en diferents àmbits.</p> <p>5. Identificar en la Constitució espanyola la inclusió de l'article 3 de la DUDH i reconéixer el compromís dels espanyols amb la seguretat i la pau a nivell nacional i internacional per mitjà de la lectura del preàmbul i l'article 15 de la Llei de Defensa Nacional i exemplificar tal compromís a través de notícies d'actualitat.</p>	<p>9. Reconeix la necessitat de la regulació ètica de camps nous de l'activitat humana.</p> <p>10. Explica les característiques i les diferències de les ètiques materials i formals.</p> <p>11. Explica el concepte d'autonomia segons l'ètica formal kantiana.</p> <p>12. Argumenta les tesis principals de l'ètica formal dialògica.</p> <p>13. Identifica les diferències entre una democràcia directa i una representativa, i les</p>	<p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Comunicació lingüística (CL)</p> <p>Competència matemàtica y competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT)</p> <p>Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p> <p>Competència digital (CD)</p>

		conseqüències que té viure en aquesta última.	
		14. Valora la participació ciutadana necessària per a fer una democràcia real.	
<p>Bloc 3. Aplicació de la DUDH en l'àmbit internacional.</p> <p><i>Unitat 7. Societat, estat i valors.</i></p> <p><i>Unitat 8. Les lleis jurídiques.</i></p> <p><i>Unitat 9. La Declaració Universal dels Drets Humans.</i></p> <p><i>Unitat 10. Pau i seguretat.</i></p>	<p>6. Debate la situació d'ingerència legitimada pel dret internacional en situacions de violació dels drets humans per part d'un Estat i reconèixer l'efectiva aplicació de la DUDH en casos reals.</p> <p>7. Descriure la funció i actuacions d'institucions i moviments civils (ONG, FSM, etc.) que treballen per la defensa i el respecte dels drets humans buscant informació sobre estes i exposar públicament els resultats de la seua investigació amb a ajuda de recursos diversos.</p>	<p>15. Reconeix la importància actual del dret internacional i el lloc d'aquest en la Constitució espanyola.</p> <p>16. Valora la necessitat de la justícia en les societats pluralistes.</p> <p>17. Analitza els conceptes de legalitat i legitimitat.</p> <p>18. Reconeix què significa la legitimació de la llei i com es produïx en les societats democràtiques.</p> <p>19. Reflexiona i adopta</p>	<p>Comunicació lingüística (CL)</p> <p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>Consciència i expressions culturals (CEC)</p>

		<p>una postura crítica sobre els principis bàsics de justícia, segons J. Rawls.</p> <p>20. Analitza la DUDH com un conjunt d'ideals irrenunciables que són el marc de tractats i declaracions internacionals.</p> <p>21. Identifica els drets econòmics i socials continguts en la segona generació de la DUDH.</p>	
<p>Bloc 4. La justícia i la política: democràcia i ciutadania global.</p> <p><i>Unitat 10. Pau i seguretat.</i></p> <p><i>Unitat 11. Ciència i</i></p>	<p>8. Analitzar, partint de situacions reals, l'impacte dels mitjans de comunicació massiva en la formació de l'opinió pública i argumentar sobre la necessitat o no d'una regulació ètica i jurídica en relació amb el seu ús.</p>	<p>22. Reflexiona críticament sobre les conseqüències dels conflictes armats.</p> <p>23. Analitza algunes funcions de l' ONU, l' OTAN, i la UE.</p>	<p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Comunicació lingüística (CL)</p> <p>Competència matemàtica y</p>

<p><i>tecnologia.</i></p> <p><i>Unitat 12. Ètica aplicada.</i></p>	<p>9. Argumentar sobre el deure de l'Estat i la necessitat de participació ciutadana per a refermar, a través de processos democràtics, el respecte i defensa dels drets humans davant dels riscos de deshumanització i destrucció del planeta com a possibles conseqüències del fenomen de globalització.</p> <p>10. Buscar i seleccionar informació en diverses fonts a partir d'una estratègia de filtrat i de forma contrastada, registrant-la de forma detallada o emmagatzemant-la en paper o dispositius informàtics i servicis de la xarxa i organitzar la informació obtinguda per mitjà de diversos procediments de síntesi o presentació dels continguts; per ampliar els seus coneixements i elaborar textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional i del</p>	<p>24. Reconeix la importància del mètode científic.</p> <p>25. Identifica les característiques principals de la nostra era tecnològica: mecanització, informatització i robotització.</p> <p>25. Valora l'aplicació de la ciència i la tecnologia a la cura de la salut i el medi ambient.</p> <p>26. Explica en què consistix l'ètica aplicada i a quins camps es pot aplicar.</p> <p>27. Argumenta per què l'ètica deontològica és necessària: aplicació de l'ètica a l'empresa i a l'educació.</p>	<p>competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT)</p> <p>Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p> <p>Competència digital (CD)</p>
--	---	--	--

	nivell educatiu, citant adequadament la seua procedència.	28. Reflexiona sobre l'aplicació de l'ètica en la pràctica científicotecnològica i en el respecte al medi ambient.	
--	---	--	--

6. METODOLOGIA: ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.

a) Metodologia general i específica. Recursos didàctics i organitzatius.

Avançar en l'activació del pensament consisteix a integrar nous coneixements a partir dels que l'alumna/e ja posseïska. Per a la qual cosa es provocaran preguntes, que el mateix alumne es farà al fil d'activitats preparades pel professorat. Aquestes podran variar en funció del que es desitge aconseguir i seran variades.

A 1er d'ESO: S'utilitzarà com a llibre de referència: *Valors Ètics*; Carmen Pellicer, Francisco Ferrer i d'altres, editorial Santillana (Voramar, Projecte La casa del saber).

A 2on d'ESO: S'utilitzarà com a llibre de referència: *Valors Ètics*; Fernando Martínez, José Javier Fernández i d'altres, editorial Anaya .

A 3er d'ESO: S'utilitzarà com a llibre de referència: *Valors Ètics*; Carmen Pellicer, Francisco Ferrer i d'altres, editorial Santillana (Voramar, Projecte La casa del saber).

A 2on d'ESO: S'utilitzarà com a llibre de referència: *Valors Ètics*; Fernando Martínez, José Javier Fernández i d'altres, editorial Anaya .

b) Activitats i estratègies d'ensenyança i aprenentatge. Activitats complementàries.

- Lectura de textos que aborden des de situacions quotidianes, en diferents contextos, problemes ètics.
- Estudi de conceptes i terminologia pròpies de l'Ètica com a disciplina filosòfica.
- Diàleg i discussió d'aspectes rellevants dels temes tractats.

- Realització d'activitats de recerca d'informació, per parelles o individuals, per a realitzar a classe.
- Projectió d'audiovisuals per a complementar els recursos escrits.

ACTIVITATS ESPECÍFIQUES:

Contribuint a la col.laboració de l'IES Enric Valor adherit a l'associació '**Mai més**' per la memòria històrica antifeixista i les víctimes de Mauthausen, es realitzaran per al primer i segon cicle de l'ESO:

- Lectures específiques d'entrevistes a testimonis víctimes i/o supervivents de l'holocaust.
- Estudi del context històric-polític d'aquest succés històric; es reflexionarà, analitzarà i debatirà sobre la vulneració dels drets i lliberats civils i polítics més fonamentals dins del marc de la Declaració Universal de Drets Humans.
- Visionat d'audiovisuals relacionats amb el Tercer Reich, anàlisi comparatiu de les diferents formes d'organització social i política, estudi i debat a l'aula de les característiques dels sistemes totalitaris i comparació amb les formes d'organització democràtica; els diferents tipus de democràcia.
- Necessitat d'una ciutadania crítica i activa: Anàlisi de problemes ètics i polítics d'actualitat emmarcant-los en l'àmbit de la filosofia pràctica.

7. AVALUACIÓ.

a) Criteris d'avaluació

1er ESO

1. Reconèixer les emocions bàsiques. Acceptar-les i veure-hi la seua valia i necessitat.
2. Distingir a través d'exemples un concepte de persona que incloga el reconeixement de la dignitat, racionalitat i llibertat que els permeten establir les normes d'acció pròpies i integrar valors ètics en l'estructura de la seua personalitat.
3. Veure valorar i examinar des de la distància emocional diferents històries i imaginar-se

possibles finals o finals alternatius.

4. Ser correcte amb el tracte a l'altre tant company o companya com integrant del centre escolar.
5. Desenvolupar l'afectivitat en tots els àmbits de la personalitat i en les relacions amb els altres.
6. Reconèixer la diversitat social i cultural com enriquidora de la convivència, mostrant respecte per cultures diferents a la pròpia i valorant els costums i estils propis com a signes d'identitat i formes de cohesió social.
7. Raonar sobre els valors positius de la diversitat cultural per l'entorn social i per un mateix.
8. Conèixer mecanismes d'autocontrol per a aplegar a la calma personal.
9. Imaginar dilemes ètics per identificar les posicions que corresponen a cadascuna de les alternatives presents en ells i també, argumentar de forma oral i escrita.
10. Rebutjar les situacions d'injustícia i discriminació, per raó de gènere, origen o creences, dins i fora del propi entorn, com una vulneració de la dignitat humana i com a causa pertorbadora de la convivència.
11. Identificar i expressar de manera fonamentada alguns conflictes amb els que s'han trobat o es poden trobar al llarg de la seua vida.
12. Reflexionar i relacionar dins un context les causes i les conseqüències de les desigualtats econòmiques i socials i dels conflictes bèl·lics.

2on ESO

1. Classificar accions de la seua vida quotidiana i de l'àmbit públic distingint aquelles que tenen un caràcter moral i explicar els valors ètics que protegeixen les seues decisions a fi de diferenciar els conceptes d'ètica i moral.

2. Classificar diferents juís diferenciant aquells que són descriptius dels valoratius assenyalant entre estos últims els que són morals a fi de reconéixer la seua especificitat.
3. Evidenciar la importància de respectar les diferents opcions valoratives existents dins del marc dels drets de tots realitzant tasques o projectes individuals o col·lectius.
4. Resoldre dilemes morals justificant l'opció triada, classificar-la en funció de les etapes de desenvolupament moral (Kohlberg) i determinar si la seua decisió respon a normes convencionals o principis ètics.
5. Descriure les principals idees de les diferents teories ètiques i comparar-les partint de la distinció entre ètiques teleològiques i procedimentals.
6. Interpretar textos orals de l nivell educatiu procedents de diverses fonts utilitzant les estratègies de comprensió oral per obtindre informació i aplicar-la en la reflexió sobre el contingut i expressar oralment textos prèviament planificats amb una pronunciació clara, aplicant les normes de la prosòdia i la correcció gramatical del nivell educatiu i ajustats a les propietats textuais de cada tipus i situació comunicativa per a transmetre de forma organitzada els seus coneixements amb un llenguatge no discriminatori.
7. Llegir textos de formats diversos i presentats en suport paper i digital, utilitzant les estratègies de comprensió lectora del nivell educatiu i escriure textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional en diversos formats i suports, cuidant els seus aspectes formals, aplicant les normes de correcció ortogràfica i gramatical del nivell educatiu i ajustats a les propietats textuais de cada tipus de situació comunicativa.
8. Aportar evidències sobre l'origen convencional del dret i la diferència entre legalitat i legitimitat a través d'exemples literaris, audiovisuals, o a través de la creació d'històries en què el punt de partida siga la d'un grup de persones en una situació absent de normes.
9. Reconéixer les característiques essencials de la política d'Aristòtil recreant situacions socials en què coexistisca el bé comú, la justícia i la felicitat dels seus ciutadans, i comparar-les amb situacions de la societat actual caracteritzades per l'individualisme i la pluralitat de concepcions del bé.

10. Analitzar situacions de la vida real en què l'absència d'implicació i participació de la ciutadania ha generat discriminació o pèrdua de drets legítims que tota democràcia ha de protegir.
11. Identificar a través de notícies, situacions reals o estudi de casos la vulneració dels drets legítims de les minories (ètniques, religioses, sexuals, etc.) realitzant tasques o projectes individuals o col·lectius que promoguen la seua defensa.
12. Buscar i seleccionar informació en diverses fonts a partir d'una estratègia de filtrat i de forma contrastada, registrant-la de forma detallada o emmagatzemant-la en paper o dispositius informàtics i servicis de la xarxa i organitzar la informació obtinguda per mitjà de diversos procediments de síntesi o presentació dels continguts; per ampliar els seus coneixements i elaborar textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional i del nivell educatiu, citant adequadament la seua procedència.
13. Realitzar de forma eficaç tasques o projectes, tindre iniciativa per a emprendre i proposar accions sent conscient de les seues fortaleses i debilitats, mostrar curiositat i interès durant el seu desenvolupament, actuar amb flexibilitat buscant solucions alternatives.

3er ESO

1. Descriure fets històrics que han influït en la conquesta dels drets socials relacionant-los amb les distintes generacions en què s'agrupen buscant informació de diverses fonts.
2. Investigar sobre l'origen de l' ONU i la firma de la DUDH com a document que reivindica el reconeixement dels drets humans universals i avaluar els problemes a què s'enfronta la seua aplicació en l'actualitat reconeixent el paper de les ONG.
3. Identificar en la lectura del preàmbul i alguns articles de la Constitució espanyola els drets i deures del ciutadà reconeixent la seua adequació a la DUDH, i exemplificar-la en casos concrets.
4. Descriure què és la Unió Europea i identificar els beneficis rebuts i les responsabilitats adquirides pels Estats membres en notícies d'actualitat.

5. Planificar tasques o projectes, individuals o col·lectius, fent una previsió de recursos i temps ajustada als objectius proposats, adaptar-los a canvis i imprevistos transformant les dificultats en possibilitats, avaluar amb ajuda de guies el procés i el producte final i comunicar de forma personal els resultats obtinguts.
6. Reconèixer els estudis i professions vinculats als coneixements del nivell educatiu i identificar els coneixements, habilitats i competències que demanen per a relacionar-les amb les seues fortaleces i preferències.
7. Analitzar a partir del visionat d'una pel·lícula, documentals o lectura de notícies, amb l'ajuda d'una guia, les implicacions ètiques del progrés científicotècnic i argumentar sobre la no-neutralitat valorativa de la investigació científica.
8. Resoldre dilemes morals plantejats a partir dels nous descobriments científics argumentant les decisions per les quals s'opta.
9. Analitzar el grau de dependència de les noves tecnologies en la vida quotidiana a través de l'estudi de casos i realitzar tasques o projectes que alerten dels riscos del seu ús indeterminat.
10. Reconèixer a partir de pel·lícules, documentals i notícies les amenaces que per al medi ambient, la vida i la defensa dels drets humans té l'aplicació no reflexiva i indiscriminada de l'avanç científicotecnològic.
11. Elaborar tasques o projectes que defenguen propostes dins els límits ètics i jurídics establits en la DUDH per a la construcció del veïnatge universal.
12. Realitzar de forma eficaç tasques o projectes, tindre iniciativa per a emprendre i proposar accions sent conscient de les seues fortaleces i debilitats, mostrar curiositat i interès durant el seu desenvolupament i actuar amb flexibilitat buscant solucions alternatives.

4rt ESO

1. Analitzar el preàmbul de la DUDH i els articles 1, 2 i 30 i reconèixer la dignitat humana com el valor fonamental del que es deriven tots els drets humans universals i inalienables que s'inclouen en esta Declaració i evidenciar com es manifesta en alguns d'estos drets.
2. Participar en intercanvis comunicatius de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional aplicant les estratègies lingüístiques i no lingüístiques del nivell educatiu pròpies de la interacció oral utilitzant un llenguatge no discriminatori, compartir informació i continguts digitals utilitzant eines de comunicació TIC, servicis web i entorns virtuals d'aprenentatge aplicant bones formes de conducta en la comunicació preventives de males pràctiques.
3. Llegir textos de formats diversos i presentats en suport paper i digital, utilitzant les estratègies de comprensió lectora del nivell educatiu i escriure textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional en diversos formats i suports, cuidant els seus aspectes formals, aplicant les normes de correcció ortogràfica i gramatical del nivell educatiu i ajustats a les propietats textuais de cada tipus de situació comunicativa.
4. Reconèixer en els articles (del 17 al 21) de la DUDH els principis que han de regir les relacions entre els ciutadans i l'Estat com a salvaguarda dels drets i llibertats individuals i posar exemples de la seua vigència en actuacions de l'Estat en diferents àmbits.
5. Identificar en la Constitució espanyola la inclusió de l'article 3 de la DUDH i reconèixer el compromís dels espanyols amb la seguretat i la pau a nivell nacional i internacional per mitjà de la lectura del preàmbul i l'article 15 de la Llei de Defensa Nacional i exemplificar tal compromís a través de notícies d'actualitat.
6. Debatre la situació d'ingerència legitimada pel dret internacional en situacions de violació dels drets humans per part d'un Estat i reconèixer l'efectiva aplicació de la DUDH en casos reals.
7. Descriure la funció i actuacions d'institucions i moviments civils (ONG, FSM, etc.) que treballen per la defensa i el respecte dels drets humans buscant informació sobre estes i

exposar públicament els resultats de la seua investigació amb a ajuda de recursos diversos.

8. Analitzar, partint de situacions reals, l'impacte dels mitjans de comunicació massiva en la formació de l'opinió pública i argumentar sobre la necessitat o no d'una regulació ètica i jurídica en relació amb el seu ús.
9. Argumentar sobre el deure de l'Estat i la necessitat de participació ciutadana per a refermar, a través de processos democràtics, el respecte i defensa dels drets humans davant dels riscos de deshumanització i destrucció del planeta com a possibles conseqüències del fenomen de globalització.
10. Buscar i seleccionar informació en diverses fonts a partir d'una estratègia de filtrat i de forma contrastada, registrant-la de forma detallada o emmagatzemant-la en paper o dispositius informàtics i servicis de la xarxa i organitzar la informació obtinguda per mitjà de diversos procediments de síntesi o presentació dels continguts; per ampliar els seus coneixements i elaborar textos de l'àmbit personal, acadèmic, social o professional i del nivell educatiu, citant adequadament la seua procedència.

b) Instruments d'avaluació i criteris de qualificació.

Els instruments d'avaluació varien en funció del tipus de contingut que es pretén valorar.

Continguts conceptuals:

- Es realitzaran diferents proves al llarg de cada avaluació.

Qualificació: **33%**

Continguts actitudinals:

- **En classe:** treball individual i en grup, participació, respecte, tolerància, solidaritat, responsabilitat, prudència, autonomia.
- **Fora de classe:** Participació en les campanyes promogudes pel centre: Tutoria entre iguals, Mediambiental, Voluntariat, Setmana de la Dona. Activitats en els respectius municipis en relació a la sensibilitat moral: tolerància, defensa del medi ambient, solidaritat,...

Qualificació: **33%**

Continguts procedimentals:

- Quadern:
  - Anotar totes les activitats desenrotllades a classe
  - Anotar les activitats realitzades a casa

Qualificació: **33%**

S'aplicarà una avaluació continua ponderada seguint els següents criteris:

A la 1era avaluació:

La suma de les qualificacions obtingudes en cada apartat constitueix la nota final dels alumnes en la 1ª avaluació.

A la 2a avaluació:

La suma de les qualificacions obtingudes en cada apartat farà mitjana amb el 30% de la nota de la primera avaluació.

A la 3a avaluació:

La suma de les qualificacions obtingudes en cada apartat farà mitjana amb el 40% de la nota de la segona avaluació.

La nota final coincidirà amb la nota de la tercera avaluació.

Criteris de recuperació i/o de millora de notes.

Al ser una avaluació contínua no es contempla la realització de tasques o exàmens de recuperació.

c) Recuperació de matèries pendents.

Per a recuperar la matèria de Valors Ètics en la ESO implantada el curs 2015-16 amb la LOMQE i la d'Educació per a la ciutadania, impartida el curs anterior amb la LOE, els alumnes hauran d'aprovar la matèria de Valors Ètics del curs en el que es troben. Es considerarà aprovada la matèria pendent si l'alumne supera l'assignatura en el curs que està matriculat.

Segons els continguts i criteris d'avaluació contemplats a la llei, necessàriament a cada curs els alumnes han d'haver assimilat els coneixements del curs anterior pel que el desenvolupament de les competències bàsiques i els objectius en cada nivell suposarà la superació i l'ampliació d'aquests en el curs anterior.

d) Activitats de reforç i ampliació.

Per a l'ampliació i reforç dels continguts, comptarem amb recursos didàctics amb els que treballar l'educació ètico-cívica de forma interdisciplinària recorrent a informació seleccionada en els mitjans de comunicació, com per exemple la premsa, recursos audiovisuals (pel·lícules, documentals, ...), lectura de llibres, etc.

8. MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB NECESSITAT DE COMPENSACIÓ EDUCATIVA.

Donada la diversitat d'alumnat a les classes (alumnes amb necessitats educatives específiques, alumnes del Programa de Millora de l'Aprenentatge- PMAR, etc.), cal contemplar la possibilitat d'adaptació curricular en algun cas concret, encara que donada la naturalesa d'aquesta matèria (d'una hora setmanal i amb objectius més bé relacionats amb qüestions actitudinals i procedimentals que de continguts teòrics) és poc probable la necessitat d'una adaptació molt significativa en algun cas, encara que si és necessari, es recorre a materials auxiliars relacionats amb l'educació en valors per a treballar a l'aula.

9. ELEMENTS TRANSVERSALS.

El foment de la lectura es treballarà a l'aula amb el tractament de textos, adequats al nivell de dificultat de cada cicle d'ESO, que posen de manifest qüestions relatives als temes tractats (la racionalitat, els drets humans, la igualtat, la dignitat, etc.) i també es proposarà la lectura voluntària com activitat complementària a l'aula.

També treballarem a l'aula l'ús dels recursos audiovisuals amb la projecció de pel·lícules o documentals i la busca d'informació relativa als problemes tractats.

Als tots els blocs de continguts tractarem els principals conceptes, institucions i principis que fonamenten els valors democràtics de les societats contemporànies, pel que l'educació cívica i constitucional serà l'eix central de la matèria.

Per últim, considerem que la reflexió sobre els valors ètics contribueix a desenvolupar l'emprenedoria com una competència clau al promoure el pensament crític i racional així com la capacitat d'argumentar de forma autònoma els problemes fonamentals que es donen a la nostra societat contemporània. De forma continuada, l'alumne s'haurà d'esforçar per analitzar, plantejar, resoldre i argumentar qüestions relacionades amb l'àmbit de l'ètica i que contribuiran a que adquirisca l'hàbit d'elaborar per sí mateix arguments vàlids o racionals per a la resolució de problemes en els diferents àmbits de l'activitat humana.

FILOSOFIA. 1er de BATXILLERAT.

1. INTRODUCCIÓ.

a) Justificació de la programació.

La programació didàctica d'aula de la matèria comuna de Filosofia de 1er de Batxillerat està elaborada sobre el Reial Decret 1105/2014, de 26 desembre de 2014, pel que s'estableix el currículum bàsic d'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat, així com la seua concreció en el Decret 87/2015, de 5 de juny de la Conselleria, publicat en el DOCV Num.7544/ 10.06.2015.

b) Contextualització.

La matèria de Filosofia té com a objectiu que l'alumnat siga capaç de pensar i comprendre, abstraguent-se racionalment del camp concret estudiat en cada una de les altres matèries, per a centrar-se en allò que caracteritza específicament la Filosofia, això és, reflexionar, raonar, criticar i argumentar, utilitzant el mode de preguntar radical i últim que li és propi, sobre els problemes referits a la totalitat de la vivència humana i això, sense deixar de costat la seua capacitat de transformació i canvi tant de l'individu com de la societat. La filosofia no és una ciència, entesa esta com un saber especialitzat i experimental, és mes bé, un mode especial de preguntar i de saber, una manera d'entendre i d'enfrontar-se a la realitat que ens rodeja, a les circumstàncies en les que vivim i que, en gran mesura, ens fan ser i comprendre com som.

Mitjançant la filosofia del llenguatge, la lògica, la retòrica i l'argumentació, s'educa l'expressió i interpretació del pensament i dels sentiments, utilitzant el llenguatge per a regular la pròpia conducta i les relacions socials, aplicant el raonament lògic i els processos propis del pensament (anàlisi, síntesi, relació, associació, etc.) per a propiciar la resolució de problemes i el coneixement de diferents llenguatges comunicatius desenvolupant, així, la capacitat crítica que discerneix el que és nuclear d'allò accessori. Així mateix, la metafísica, la teoria del coneixement i la filosofia de la ciència i de la naturalesa, permeten aprofundir en el coneixement de si mateix i en la comprensió de l'entorn, possibilitant la competència per a interpretar successos, analitzant les seues causes, predeïnt conseqüències i analitzant críticament els factors capaços de transformar la realitat.

A nivell pràctic, l'estudi de l'ètica i la filosofia política, desenvolupa la comprensió de la realitat individual, cultural i social de la mà de la capacitat normativa i transformadora de la filosofia, permetent realitzar raonaments crítics i dialogants i fomentant el respecte pels valors universals i la participació activa en la vida democràtica. Des dels estudis d'estètica, s'adquireixen les competències culturals com el respecte a la llibertat d'expressió i la diversitat cultural.

Finalment, la matèria hauria de motivar a l'alumnat per a aprendre a aprendre, competència que està en la base de l'amor al saber, per saber, finalitat que encarna la Filosofia i que constitueix el punt de recolzament per a experimentar i generar iniciatives personals, enfrontant-se a la vida i, en definitiva, creixent com a persones.

2. OBJECTIUS DE L'ETAPA VINCULATS AMB LA MATÈRIA.

Durant el curs aquesta matèria contribuirà a aconseguir els següents objectius:

1. Analitzar la caracterització del saber filosòfic distingint-lo d'altres tipus de saber així com les relacions i diferències que manté amb la ciència.
2. Conèixer les principals qüestions filosòfiques relatives al coneixement: el saber científic, el llenguatge, la lògica, la retòrica i l'argumentació per a millorar l'expressió i interpretació del pensament i els sentiments, utilitzant el llenguatge per a regular la pròpia conducta i les

relacions socials.

3. Emprar el raonament lògic i els processos propis del pensament (anàlisi, síntesi, relació, associació, etc) per a propiciar la resolució de problemes i el coneixement de diferents llenguatges comunicatius, desenvolupant així la capacitat crítica que discerneix allò nuclear d'allò accessori.
4. Comprendre la metafísica i les qüestions últimes sobre la realitat i el seu sentit possibilitant la competència per a interpretar successos, analitzant-ne les causes, predient les conseqüències analitzant així els factors capaços de transformar la realitat.
5. Reconéixer la dimensió biològica, sociocultural i simbòlica de l'ésser humà considerant les diferents antropologies i concepcions filosòfiques que s'han fet al respecte al llarg de la història del pensament.
6. Conéixer l'ús pràctic de la raó a partir de l'estudi de la fonamentació de la filosofia moral i política entenent la dimensió social humana que, concretada en la societat contemporània, s'expressa en la democràcia parlamentària, en les declaracions dels drets humans, així com en els valors comuns que constitueixen el substrat de la ciutadania democràtica en un context global.
7. Analitzar qüestions relacionades amb l'aplicació de l'ètica a les principals activitats de la societat.
8. Desenvolupar una consciència ciutadana i democràtica a través de l'estudi de la dimensió política.
9. Aprendre a llegir de manera comprensiva i crítica textos filosòfics d'autors diversos i oposats, comparar-los entre si i descobrir la importància del diàleg racional com a mitjà d'aproximació a la veritat.
10. Prendre consciència de la necessitat de comprensió plena de l'altre (text o interlocutor) com a condició de possibilitat del desenvolupament del propi punt de vista i d'una confrontació teòrica fructífera.
11. Desenvolupar estratègies d'accés a la informació filosòfica, d'hàbits de treball intel·lectual d'anàlisi de la discursivitat racional i de l'expressió verbal i escrita del propi pensament.
12. Valorar l'esforç pel rigor intel·lectual en l'anàlisi dels problemes, en l'expressió lliure de les

idees i en el diàleg racional davant de tota forma de dogmatisme.

13. Jutjar críticament les conceptualitzacions de caràcter exclouent o discriminatori que puguin estar presents en qualsevol paradigma de racionalitat, utilitzant la potencialitat argumentativa que proporciona l'aprenentatge del discurs filosòfic.
14. Enjudiciar críticament les opinions contraposades, analitzant els preconceptes, prejudicis i posicions ideològiques que puguin haver-hi com a condicionants, usant la potencialitat argumentativa que proporciona l'aprenentatge del discurs filosòfic.

3. COMPETÈNCIES.

D'acord amb la legislació vigent i en línia amb la Recomanació 2006/962/EC, del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent. Es considera que les competències clau són aquelles que totes les persones precisen per a la seua realització y desenvolupament personal, així com per a la ciutadania activa, la inclusió social i l'ocupació laboral. S'identifiquen set competències clau essencials que són les següents:

1. **Comunicació lingüística (CL):** La filosofia ajuda a través d'esta competència a que l'alumne adquirisca la seguretat que la paraula és un instrument de coneixement i alhora el vincle cultural entre els sers humans. El valor del concepte no és merament teorètic, sinó pràctic; individual i col·lectiu.
2. **Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT):** Encara que no són competències pròpiament filosòfiques, es treballen en l'estudi dels fonaments de la ciència i la tecnologia, així com la visió del món que aquests sabers comporten, el mateix que en l'estudi i l'aplicació de les regles del raonament lògic.
3. **Competència digital (CD):** Està relacionada amb la busca i interpretació de la informació. L'alumnat ha de saber com i què buscar, no tot és igualment rellevant.
4. **Aprendre a aprendre (AA):** La filosofia també desenvolupa aquesta competència gràcies al seu treball per aconseguir l'esperit crític i l'autonomia personal.
5. **Competències socials i cíviques (SC):** La recerca de la felicitat personal i el benestar col·lectiu són assumptes que s'aborden en el curs. No són problemes

teòrics, sinó pràctics, que involucren l'alumnat perquè lluite per una societat justa i una vida feliç. Actituds com confiança en si mateix i en els altres, solidaritat o tolerància són les que treballarem aquest curs.

6. **Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)** com un marc ètic ineludible per a una societat que vullga guiar-se per principis que dignifiquen el ser humà, defugint així la seua cosificació i mercantilització.
7. **Consciència i expressions culturals (CEC):** Esta competència inclou la consideració de l'art i els seu valor estètic, així com la cultura com a expressió necessària del ser humà.

4. CONTINGUTS.

La programació del curs s'organitzarà d'acord amb els següents blocs de continguts:

Bloc 1. Elements transversals.

Aquest bloc, el qual es treballarà al llarg del curs, preten desenvolupar les estratègies, habilitats i recursos necessaris per a adquirir els continguts i els coneixements adequats a l'etapa de batxillerat. Alguns d'aquests elements són: L'anàlisi conceptual, la redacció i el diàleg filosòfic, estratègies de comprensió lectora, estratègies de busca i selecció de la informació, procediments de síntesi de la informació, de presentació de continguts, ferramentes digitals de busca i visualització, estratègies de filtrat en la busca de la informació, etc.

Bloc 2. El saber filosòfic.

- **El saber filosòfic:** Sentit de la filosofia, l'explicació preracional (mite i màgia) i l'explicació racional (la raó i els sentits).
- **La funció de la filosofia.**
- **El valor de la filosofia:** necessitat i vigència.

Bloc 3. El coneixement.

- **El problema filosòfic del coneixement humà:** Graus i ferramentes del conèixer, possibilitats, límits, interessos, racionalitat teòrica i pràctica, el problema de la veritat.
- **Filosofia i ciència:** Objectius i instruments de la ciència, el mètode hipotèticodeductiu, la visió aristotèlica, la investigació científica en la modernitat i en l'època contemporànea, la filosofia del llenguatge, retòrica, argumentació i lògica.

Bloc 4. La realitat.

- **Les grans qüestions de la metafísica occidental:** La pregunta pel ser, el problema aparença-realitat, orige i estructura de la realitat.
- **L'univers i les diferents formes d'entendre'l:** La filosofia de la naturalesa, concepcions filosòfiques de l'univers al llarg de la història, visió moderna i contemporànea de l'univers, la trobada de la filosofia i la física.

Bloc 5. El ser humà des de la filosofia.

- **La pregunta pel ser humà:** Implicacions de l'evolució, construcció de la pròpia identitat, dialèctica naturalesa-cultura, concepció del ser humà en la història (visió grega, pensament medieval, Renaixement, modernitat i S.XIX, filosofia contemporània.
- **L'activitat de l'home:** tècnica i tecnologia, desentrellament científic i tecnològic, riscos associats a l'ús de les tecnologies, identitat digital, creativitat i capacitat simbòlica del ser humà, estètica filosòfica, la creació artística i la societat.
- **El sentit de l'existència:** La qüestió del sentit, l'essència i l'existència, el jo, la llibertat, la mort, el destí, l'atzar, la història, la necessitat de transcendència.
- **Autoconeixement i sentit crític:** Autoconcepte positiu, autorregulació d'emocions, imaginació i creativitat, procés de presa de decisions, responsabilitat, pensament alternatiu, causal i conseqüencial, sentit crític.
- **Presa de decisions vocacional:** Estudis i professions vinculats amb els coneiximents de l'assignatura, autoconeixement d'aptituds i interessos, procés estructurar de presa de decisions.

Bloc 6. La racionalitat pràctica.

- **L'acció moral:** Fonaments de la vida moral, ètica i moral, principals teories sobre la moral humana.
- **El poder polític:** Fonaments filosòfics de l'estat, legalitat i legitimitat, el pensament utòpic, la justícia, teories polítiques modernes.
- **Ètica aplicada:** Ètica de l'empresa, responsabilitat social de l'empresa, bioètica.

5. UNITATS DIDÀCTIQUES: ORGANITZACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL.

Els nuclis de continguts s'organitzaran d'acord amb les següents unitats didàctiques, que quedaran distribuïdes així:

1ª AVALUACIÓ: Blocs de continguts 1, 2 i 3.

Introducció del bloc 1. Elements transversals, que es treballarà al llarg del curs.

Bloc 2: El saber filosòfic.

- **Unitat 1. El saber filosòfic.**
- **Unitat 2. El saber científic.**

Bloc 3: El coneixement.

- **Unitat 3. Coneixement i veritat.**
- **Unitat 4. Arguments i lògica formal i informal.**

2ª AVALUACIÓ: Blocs de continguts 4 i 5.

Bloc 4: La realitat.

- **Unitat 5. L'explicació metafísica de la realitat.**
- **Unitat 6. Cosmovisions científiques sobre l'univers.**

Bloc 5: El ser humà des de la filosofia.

- **Unitat 7. Naturalesa i cultura.**
- **Unitat 8. La reflexió filosòfica sobre l'èsser humà.**

3ª AVALUACIÓ: Bloc de continguts 6.

Bloc 6. La racionalitat pràctica.

- **Unitat 9. Fonamentació de la moral. Teories ètiques.**
- **Unitat 10. Estat i societat civil: El quefer democràtic.**
- **Unitat 11. Filosofia de l'empresa i de les organitzacions.**

6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.

Estudiarem els continguts de la matèria fent ús de diversos materials i recursos didàctics. Per una banda, el llibre de text de A. Cortina, Filosofia de la ed. Santillana Voramar. L'estructura general de les unitats didàctiques serà la següent:

- a) Qüestions inicials per a pensar junts**, referides al diàleg entre els estudiants i que serviran com a punt de partida del tema. Busquen fomentar la reflexió personal interrelacionant els continguts amb les propies opinions.
- b) Els continguts es treballen mitjançant un text expositiu general, clar, concís i ben argumentat.**
- c) Els continguts compten amb el suport d'una amplia selecció de textos filosòfics** acompanyats de preguntes per a comentar-los: Identificar els termes i conceptes filosòfics que presenten, resumir-ne i ordenar-ne els continguts, realitzar-ne un esquema, analitzar-ne l'argumentació i identificar el tipus de discurs a que pertanyen.
- d) Les activitats que es proposen en totes les unitats són un suport per a la comprensió puntual dels conceptes i un mètode senzill d'autoavaluació continuada.**
- e) A l'acabament de cada unitat didàctica es realitzaran una sèrie d'activitats (SABER FER)** per a repassar i posar en pràctica els procediments i tècniques pròpies de la filosofia, amb varietat d'exemples. Es tracta de propostes de comentaris de text, debats, dissertacions, etc.

Integra el treball de les diferents competències clau.

- f) Propostes de treball cooperatiu:** El debat i la investigació cooperativa són procediments clau en l'àrea de filosofia. Ens permeten posar en pràctica les competències en conjunt.
- g) Activitats específiques:** Contribuint a la col.laboració de l'IES Enric Valor adherit a l'associació '**Mai més**' per la memòria històrica antifeixista i les víctimes de Mauthausen, com a continuació i complement a les activitats realitzades al primer i segon cicle de l'ESO:
- Lectures específiques d'entrevistes a testimonis víctimes i/o supervivents de l'holocaust.
  - Estudi del context històric-polític d'aquest succés històric; es reflexionarà, analitzarà i debatarà sobre la vulneració dels drets i lliberats civils i polítiques més fonamentals dins del marc de la Declaració Universal de Drets Humans.
  - Visionat d'audiovisuals relacionats amb el Tercer Reich, anàlisi comparatiu de les diferents formes d'organització social i política, estudi i debat a l'aula de les característiques dels sistemes totalitaris i comparació amb les formes d'organització democràtica; els diferents tipus de democràcia.
  - Necessitat d'una ciutadania crítica i activa: Anàlisi de problemes ètics i polítics d'actualitat emmarcant-los en l'àmbit de la filosofia pràctica.

A l'etapa de batxillerat es proposaran les següents lectures voluntàries:

- Hannah Arendt: *Eichmann en Jerusalem*.
- Hannah Arendt: *La condició humana*.
- Primo Levi: *Los hundidos y los caídos*.
- *El diario de Anna Frank*.
- John Boyne: *El niño del pijama de rayas*.
- George Orwell: *1984*.
- Aldous Huxley: *Un mundo feliz*.
- Jostein Gaarder: *El món de Sofía*.
- Altres lectures elegides per l'alumnat relacionades amb el currículum acadèmic de la matèria.

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT.

7. a) Criteris d'avaluació.

Per a la superació de la matèria, cal haver adquirit les següents capacitats relacionades amb les competències clau seguint els blocs de continguts anteriorment especificats:

1. Reconéixer l'especificitat i importància del saber racional, en general, i filosòfic en particular, en tant que saber de comprensió i interpretació de la realitat, i identificar la dimensió teòrica i pràctica de la filosofia, els objectius, les característiques, les disciplines, els mètodes i les funcions. **(B2)**
2. Contextualitzar històricament i culturalment les problemàtiques pròpies de la filosofia a partir d'informacions obtingudes en diverses fonts, de l'anàlisi de documents escrits o audiovisuals, o l'estudi de casos. **(B1-B2)**
3. Analitzar de forma crítica, fragments de textos significatius i breus sobre l'origen de la filosofia, i identificar les problemàtiques i les solucions exposades.
(B1-B2)
4. Reconéixer que la filosofia és, alhora, un saber i una actitud que estimula la crítica, l'autonomia, la creativitat i la innovació, i aporta evidències obtingudes de diferents fonts. **(B1-B2)**
5. Explicar els processos i les problemàtiques implicades en el procés de coneixement humà des del camp filosòfic. **(B3)**
6. Explicar el problema de l'accés a la veritat, l'argumentació i el raonament lògic, i mostrar els esforços de la filosofia per allunyar-se del dogmatisme, l'arbitrarietat i els prejudicis. **(B3)**
7. Explicar, des d'un enfocament metafísic, els principals problemes que planteja la realitat i comparar les explicacions científiques sobre l'univers. **(B4)**

8. Contextualitzar històrica i culturalment, a partir d'informacions obtingudes de diverses fonts, les diferents cosmovisions sobre l'univers i comparar-les. **(B1-B4)**
9. Explicar algunes teories filosòfiques occidentals sobre el ser humà i expressar l'opinió que s'hi té de forma reflexiva i dialogada. **(B5)**
10. Reconéixer la capacitat simbòlica i estètica com a element distintiu de l'espècie humana que afavorix el pensament creatiu, crític i innovador i que permet adaptar-se i anticipar-se als canvis. **(B5)**
11. Explicar les principals teories ètiques sobre la justícia, la felicitat i el desenvolupament moral, com a base del desenvolupament integral del ser humà. **(B6)**
12. Enumerar les principals teories i conceptes filosòfics que han estat en la base de la construcció de la idea d'estat, i distingint fonamentalment els conceptes de legalitat i legitimitat. **(B6)**

RELACIÓ ENTRE ELS CRITERIS D'AVUACIÓ-ESTÀNDARDS D'APRENTATGE I COMPETÈNCIES.

BLOCS DE CONTINGUT	OBJECTIUS RELACIONATS AMB ELS CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES
2. El saber filosòfic.	<ul style="list-style-type: none"> -Reconéixer l'especificitat i importància del saber racional, en general, i filosòfic en particular. - Identificar la dimensió teòrica i pràctica de la 	<ul style="list-style-type: none"> - Expressa l'especificitat de la filosofia com a saber racional. -Distingeix diferents tipus de saber: el mite, 	<p>Comunicació lingüística (CL)</p> <p>Competència matemàtica y</p>

	<p>filosofia, els objectius, les característiques, les disciplines, els mètodes i les funcions.</p> <p>- Contextualitzar històricament i culturalment les problemàtiques pròpies de la filosofia a partir d'informacions obtingudes en diverses fonts.</p> <p>- Analitzar de forma crítica, fragments de textos significatius i breus sobre l'origen de la filosofia i identificar les problemàtiques i les solucions exposades.</p> <p>- Reconèixer que la filosofia és, alhora, un saber i una actitud que estimula la crítica, l'autonomia, la creativitat i la innovació.</p>	<p>la ciència, la religió, saber popular i les característiques de cada un.</p> <p>- Identifica els diferents àmbits, teòric i pràctic de la filosofia, i les rames de la filosofia que s'inclouen en cada un d'ells.</p> <p>-Exposa, de forma coherent i argumentada, les problemàtiques pròpies de la filosofia a partir de diverses fonts.</p> <p>-Respon a qüestions relacionades amb fragments de textos significatius i identifica les solucions exposades</p> <p>- Reconeix la filosofia com un saber crític.</p>	<p>competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT)</p> <p>Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>Competències socials i cíviques (SC)</p>
<p>3. El coneixement.</p>	<p>- Explicar els processos i les problemàtiques</p>	<p>- Reconeix i explica les principals corrents</p>	<p>Comunicació lingüística</p>

	<p>implicades en el procés de coneixement humà des del camp filosòfic.</p> <p>- Explicar el problema de l'accés a la veritat, l'argumentació i el raonament lògic.</p> <p>- Mostrar els esforços de la filosofia per allunyar-se del dogmatisme, l'arbitrarietat i els prejudicis.</p>	<p>filosòfiques que aborden els problemes propis de la teoria del coneixement sobre l'origen del coneixement humà.</p> <p>- Identifica el problema de l'accés a la veritat i les diferents posicions filosòfiques.</p> <p>-Exposa de forma raonada la pròpia posició sobre les qüestions filosòfiques relacionades amb el problema del coneixement.</p> <p>- Manifesta, amb els seus propis plantejaments, els esforços de la filosofia per allunyar-se del dogmatisme i els prejudicis.</p>	<p>(CL)</p> <p>Competència matemàtica y competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT)</p> <p>Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Consciència i expressions culturals (CEC)</p>
4. La realitat.	- Explicar, des d'un enfocament metafísic, els	- Exposa, des de un enfocament metafísic,	Comunicació lingüística

	<p>principals problemes que planteja la realitat.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Comparar les explicacions científiques sobre l'univers. - Contextualitzar històrica i culturalment, a partir d'informacions obtingudes de diverses fonts, les diferents cosmovisions sobre l'univers. 	<p>els principals problemes que planteja la realitat.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Identifica l'evolució del coneixement científic alhora de crear diferents paradigmes teòrics i racionals, que expliquen científicament l'univers. - És capaç de contextualitzar les diferents cosmovisions sobre l'univers, a partir de diferents fonts. -Presenta les pròpies idees de forma ordenada i argumentada utilitzant presentacions digitals. 	<p>(CL)</p> <p>Competència matemàtica y competències bàsiques en ciència i tecnologia</p> <p>(CMCT)</p> <p>Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>Competència digital (CD)</p>
5. El ser humà des de la filosofia.	<ul style="list-style-type: none"> -Explicar algunes teories filosòfiques occidentals sobre el ser humà. - Expressar l'opinió que s'hi té de forma reflexiva i 	<ul style="list-style-type: none"> - Reconeix l'evolució del pensament filosòfic que explica les visions que s'han donat al llarg de la història de la 	<p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Consciència i expressions</p>

	<p>dialogada.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reconéixer la capacitat simbòlica i estètica com a element distintiu de l'espècie humana que afavorix el pensament creatiu, crític i innovador i que permet adaptar-se i anticipar-se als canvis. 	<p>filosofia sobre el ser humà.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valora la capacitat simbòlica i estètica del ser humà com a element distintiu de l'espècie humana que afavorix el pensament creatiu, crític i innovador. 	<p>culturals (CEC)</p> <p>Comunicació lingüística (CL)</p>
<p>6. La racionalitat pràctica.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Explicar les principals teories ètiques sobre la justícia, la felicitat i el desenvolupament moral. - Enumerar les principals teories i conceptes filosòfics que han estat en la base de la construcció de la idea d'estat. - Distingir els conceptes de legalitat i legitimitat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Reconeix les principals teories ètiques sobre la justícia, la felicitat i la diversitat de valors morals. - És capaç d'adoptar una posició crítica i raonada sobre les diferents teories ètiques des d'un punt de vista històric i filosòfic. - Explica les teories polítiques modernes que han constituït la base de les actuals 	<p>Comunicació lingüística (CL)</p> <p>Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>Aprendre a aprendre (AA)</p>

		<p>democràcies modernes. Els autors contractualistes.</p> <p>- És capaç d'identificar els conceptes centrals de la filosofia política moderna que conduïxen al reconeixement de l'estat de dret com la base de la democràcia actual i la ciutadania.</p>	
--	--	--	--

7. b) Instruments d'avaluació i criteris de qualificació.

Proves escrites per a la valoració dels continguts conceptuals. Els resultats constituïran el 70% del percentatge final.

Treballs i activitats de classe: Participació en debats, presentació i elaboració d'exposicions orals, activitats escrites diàries, comportament, assistència, puntualitat, etc. Aquestes activitats conformaran el 30% del resultat final de cada avaluació.

Fora de classe: La participació en les campanyes promogudes pel centre es valorarà sobre un 0'5 %: Tutoria entre iguals, Mediambiental, Voluntariat, Setmana de la Dona. Activitats en els respectius municipis en relació a la sensibilitat moral: tolerància, defensa del medi ambient, solidaritat, etc.

S'aplicarà una avaluació continua ponderada seguint els següents criteris:

A la 1era avaluació:

La suma de les qualificacions obtingudes en cada apartat constitueix la nota final dels alumnes en la 1ª avaluació.

A la 2a avaluació:

La suma de les qualificacions obtingudes en cada apartat farà mitjana amb el 30% de la nota de la primera avaluació.

A la 3a avaluació:

La suma de les qualificacions obtingudes en cada apartat farà mitjana amb el 40% de la nota de la segona avaluació.

La nota final coincidirà amb la nota de la tercera avaluació.

Criteris de recuperació i/o de millora de notes.

Al ser una avaluació contínua no es contempla la realització de tasques o proves de recuperació.

7. c) Activitats de reforç i ampliació.

A totes les unitats didàctiques es plantegen activitats per a complementar els continguts, com hem comentat abans. Estaran disponibles a la plataforma Edmodo i també en materials que treballarem a classe o proposarem per a fora de l'aula: Lectures de llibres, seleccions de textos per a elaborar comentaris de text guiats, investigació de temes relacionats amb els continguts treballats a l'aula, etc. També activitats de reforç: qüestionaris de repàs, etc.

Es proposarà la lectura voluntària del llibre d'Enric Senabre *El viatge d'Atena* de l'editorial Bromera. Es contemplarà com una activitat complementària del Departament de Filosofia l'assistència dels alumnes a la posterior presentació del llibre per part del seu autor a l'IES.

8. MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB NECESSITAT DE COMPENSACIÓ EDUCATIVA.

A l'etapa de batxillerat no es contemplen adaptacions curriculars per alumnes amb necessitats educatives específiques, encara que la diversitat de l'alumnat serà atesa amb les mesures d'ampliació o reforç que hem comentat abans.

9. ELEMENTS TRANSVERSALS.

Ja hem especificat als criteris d'avaluació quines seran les mesures a adoptar respecte al foment de la lectura, la comprensió lectora i l'expressió oral i escrita ja que, en bona part, el seguiment de la matèria es basa en la lectura de textos filosòfics i d'altres gèneres literaris i la realització de comentaris de text que promouen la rigurositat intel.lectual a l'hora de comprendre els problemes específics de la filosofia i la seua expressió per escrit. També es proposaran lectures complementàries i voluntàries de temes relacionats amb les qüestions plantejades.

La visualització de curtmetratges o pel.lícules ens servirà com a recurs a l'aula en relació als problemes tractats promovent així el debat i la capacitat de raonar públicament els propis punts de vista. L'expressió oral també serà valorada i avaluada amb la realització de treballs de recerca i/o monografies que els alumnes realitzaran al llarg del curs i que presentaran a l'aula durant l'última avaluació fent ús de presentacions digitals (power point, prezi,etc)

Com hem comentat abans, el treball a l'aula tindrà com a suport l'ús de la plataforma virtual Edmodo, que ens servirà als alumnes com una via de comunicació amb la professora, per a la consulta i descàrrega de materials i recursos didàctics així com per a l'entrega d'activitats i treballs per part dels alumnes. Pretenem així agilitzar el treball a l'aula i reconèixer els avantatges que suposa l'ús de les noves tecnologies com a eina didàctica.

Als dos últims blocs de continguts tractarem, des de l'àmbit de la filosofia pràctica, les teories ètiques i polítiques modernes que fonamenten els valors democràtics de les societats contemporànies, pel que l'educació cívica i constitucional s'abordarà tant des d'un punt de vista teòric com pràctic i constituirà l'eix central dels continguts estudiats a la tercera avaluació.

Per últim, considerem que l'estudi de la Filosofia contribueix a desenvolupar l'emprenedoria com una competència clau al promoure el pensament crític i racional així com la capacitat d'argumentar de forma autònoma els problemes fonamentals que han preocupat al ser humà al llarg de la història del pensament. De forma continuada, l'alumne s'haurà d'esforçar per analitzar, plantejar, resoldre i argumentar qüestions relacionades amb la filosofia teòrica i pràctica i que contribuiran a que adquireixi l'hàbit d'elaborar per sí mateix arguments vàlids o racionals per a la resolució de problemes en els diferents àmbits de l'activitat humana.

HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA 2on BATXILLERAT

1. INTRODUCCIÓ

a) Justificació.

La programació didàctica de la matèria d'Història de la Filosofia de 2on de Batxillerat està elaborada sobre el Reial Decret 1105/2014, de 26 desembre de 2014, pel que s'estableix el currículum bàsic d'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat, així com la seua concreció en el Decret 87/2015, de 5 de juny de la Conselleria, publicat en el DOCV Num.7544/ 10.06.2015.

Es tracta d'una matèria d'opció que cursaran els alumnes d'Humanitats i Ciències Socials.

És important assenyalar el caràcter extraordinari d'aquest curs acadèmic pel que fa a l'organització i distribució temporal dels continguts ja que a hores d'ara encara no sabem l'estructura de la prova d'avaluació externa prevista per l'actual llei. Per aquest motiu el desenvolupament de la programació podria variar en funció del model de prova que s'aplicarà en aquesta revàlida. Si finalment es decidix que el model siga molt semblant a la prova de la PAU que s'ha vingut realitzant els cursos anteriors es farà més incís en els continguts i estructura desenvolupada en la programació del curs anterior per tal de preparar adequadament a l'alumnat en la realització d'aquesta prova d'avaluació externa.

b) Contextualització.

Entenem que la necessitat d'aquesta assignatura en el Batxillerat prové del fet que permet a l'alumnat reconèixer quines són les qüestions més importants del pensament que ens constituïxen com a civilització, procurant al mateix temps instruments intel·lectuals per a comprendre les claus del pensament de la nostra civilització occidental mostrant que les idees tenen una validesa que escapa al context temporal en el que s'enuncien. Es pot entendre la història de la filosofia com la història de les respostes filosòfiques als problemes humans. Les solucions del passat, el seu coneixement, poden ajudar-nos com a mínima plantejar adequadament els interrogants del present, per això és molt important el plantejament de la matèria com una invitació al pensament crític.

És així com la Història de la Filosofia contribueix a l'adquisició dels objectius del Batxillerat i al

desenvolupament de la maduresa personal de l'alumnat fomentant l'exercici d'una ciutadania activa i responsable tenint com a objectiu principal l'adquisició d'una actitud crítica capaç d'analitzar autònomament plantejaments passats i presents. De la mateixa manera es pretindrà consolidar, juntament amb les altres matèries, la consolidació d'hàbits de lectura, l'estudi i la disciplina entenent-les com les condicions bàsiques que ha de desenvolupar un filòsof i un ciutadà que participe activament a la societat.

2. OBJECTIUS GENERALS

El desenvolupament d'aquesta matèria contribuirà a fer que els alumnes consoliden i aprofundisquen en les capacitats següents, ja introduïdes en la matèria de Filosofia de primer de batxillerat:

1. Conèixer i comprendre els gran períodes en què es divideix la Història de la Filosofia occidental, així com la seua relació amb altres formes d'expressió cultural.
2. Reconèixer i analitzar problemes filosòfics, principalment els estudiats en el curs anterior, com a qüestions sorgides al llarg de la Història, utilitzant textos de certa densitat conceptual i argumentativa, amb els quals s'estableix una relació de diàleg i d'interpretació davant la temàtica plantejada.
3. Relacionar les teories filosòfiques amb el marc històric, social i cultural en el qual són o han estat plantejades, juntament amb altres manifestacions de l'activitat intel·lectual humana.
4. Comprendre la relació existent entre teories i corrents filosòfiques formulades en diversos moments històrics, reconèixer la diversitat de paradigmes de racionalitat que s'han assumit en cadascun d'aquests moments o els que s'assumeixen en l'actualitat, i analitzar les semblances i les diferències en la manera de plantejar els problemes i les solucions proposades.
5. Reconèixer el significat de les qüestions que han ocupat de forma recurrent les filosofies, com també la pertinència i la significació de les qüestions les doctrines i els debats filosòfics del passat, per a la comprensió del present.
6. Aprendre a llegir de manera comprensiva i crítica textos filosòfics d'autors diversos i oposats, comparar-los entre si i descobrir la importància del diàleg racional com a mitjà d'aproximació a la veritat.

7. Descobrir la pròpia posició cultural, axiològica i científica com a formada per una història del pensament, davant la qual, d'altra banda, cal situar-s'hi d'una manera reflexiva i crítica.
8. Prendre consciència de la necessitat de comprensió plena de l'altre (text o interlocutor) com a condició de possibilitat del desenvolupament del propi punt de vista i d'una confrontació teòrica fructífera.
9. Desenvolupar estratègies d'accés a la informació filosòfica, d'hàbits de treball intel·lectual d'anàlisi de la discursivitat racional i de l'expressió verbal i escrita del propi pensament.
10. Valorar l'esforç pel rigor intel·lectual en l'anàlisi dels problemes, en l'expressió lliure de les idees i en el diàleg racional davant de tota forma de dogmatisme.
11. Apreciar la capacitat de la raó, especialment en la reflexió filosòfica, per regular l'acció humana individual i col·lectiva.
12. Jutjar críticament les conceptualitzacions de caràcter excloent o discriminatori que puguen estar presents en qualsevol paradigma de racionalitat, utilitzant la potencialitat argumentativa que proporciona l'aprenentatge del discurs filosòfic.
13. Enjudiciar críticament les opinions contraposades, analitzant els preconceptes, prejudicis i posicions ideològiques que puguen haver-hi com a condicionants, usant la potencialitat argumentativa que proporciona l'aprenentatge del discurs filosòfic.

3. COMPETÈNCIES.

D'acord amb la legislació vigent i en línia amb la Recomanació 2006/962/EC, del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent. Es considera que les competències clau són aquelles que totes les persones precisen per a la seua realització y desenvolupament personal, així com per a la ciutadania activa, la inclusió social i l'ocupació laboral. S'identifiquen set competències clau essencials que són les següents:

1. Comunicació lingüística (CL): La filosofia ajuda a través d'esta competència a que l'alumne adquireisca la seguretat que la paraula és un instrument de coneixement i alhora el vincle cultural entre els sers humans.

2. Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT): Encara que no són competències pròpiament filosòfiques, es treballen en l'estudi dels

fonaments de la ciència i la tecnologia, així com la visió del món que aquests sabers comporten, el mateix que en l'estudi i l'aplicació de les regles del raonament lògic.

3. Competència digital (CD): Està relacionada amb la busca i interpretació de la informació. L'alumnat ha de saber com i què buscar, no tot és igualment rellevant.

4. Aprendre a aprendre (AA): La filosofia també desenvolupa aquesta competència gràcies al seu treball per aconseguir l'esperit crític i l'autonomia personal.

5. Competències socials i cíviques (SC): La recerca de la felicitat personal i el benestar col·lectiu són assumptes que s'aborden en el curs. No són problemes teòrics, sinó pràctics, que involucren l'alumnat perquè lluite per una societat justa i una vida feliç. Actituds com confiança en si mateix i en els altres, solidaritat o tolerància són les que treballarem aquest curs.

6. Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE) com un marc ètic ineludible per a una societat que vullga guiar-se per principis que dignifiquen el ser humà, defugint així la seua cosificació i mercantilització.

7. Consciència i expressions culturals (CEC): Esta competència inclou la consideració de l'art i els seu valor estètic, així com la cultura com a expressió necessària del ser humà.

4. CONTINGUTS.

* El desenvolupament dels continguts d'aquest curs dependrà de la informació que ens donen al llarg del curs en les reunions de Coordinació per a les PAU organitzades per la Universitat. Si les proves continuen realitzant-se d'acord amb el programa d'Història de la Filosofia anterior a la LOMQUE, adequarem el desenvolupament dels continguts a aquest programa tal i com s'especifica en l'Annex 1.

Tanmateix, si seguim la programació establerta en la LOMQUE, el temari del curs s'organitzarà d'acord amb els següents blocs de continguts:

Bloc 1. Elements transversals.

Aquest bloc, el qual es treballarà al llarg del curs, preten desenvolupar les estratègies, habilitats i recursos necessaris per a adquirir els continguts i els coneixements adequats a l'etapa de batxillerat. Alguns d'aquests elements són: L'anàlisi conceptual, la redacció i el diàleg filosòfic, estratègies de comprensió lectora, estratègies de busca i selecció de la informació, procediments de síntesi de la informació, de presentació de continguts, eines digitals de busca i visualització, estratègies de filtrat en la busca de la informació, etc. Cal destacar d'aquest bloc l'atenció que es dona al text filosòfic com a realitat primordial que cal treballar amb l'estudiant.

Bloc 2. La Filosofia en la Grècia antiga.

- **El naixement de la filosofia a Grècia:**
  - El pas del mite al logos.
  - Els presocràtics.
- **Plató. La primera gran síntesi filosòfica:**
  - Sòcrates i els sofistes.
  - Plató i el seu context filosòfic.
- **Aristòtil i l'hel·lenisme. L'ocàs de l'antiguitat:**
  - Aristòtil i el seu context filosòfic.
  - Hel·lenisme: ètica i ciència.

Bloc 3. La Filosofia medieval.

- **El pensament cristià medieval:**
  - Cristianisme i filosofia.
  - Les relacions raó-fe.
- **L'elaboració del pensament cristià en la patristica.**
  - Agustí d'Hipona. L'autor i el seu context filosòfic.
- **La síntesi filosòfica de l'escolàstica.**
  - L'escolàstica cristiana, la filosofia islàmica i el pensament jueu.

- Tomàs d'Aquino. L'autor i el seu context filosòfic.
- La crisi de l'escolàstica en el segle XIV: el nominalisme de Guillem d'Ockam.

Bloc 4. La Filosofia en la modernitat.

- **El pensament renaixentista:**
  - La filosofia en el Renaixement: el canvi del paradigma aristotèlic.
  - El realisme polític de Maquiavel.
  - La revolució científica.
- **Racionalisme i empirisme: el naixement de la modernitat.**
  - Descartes. L'autor i el seu context antropològic.
  - Hume i Locke. Els autors i el seu context filosòfic.
- **La il.lustració: el triomf de la raó.**
  - La il.lustració francesa. Rousseau.
  - L'idealisme trascendental. Kant. L'autor i el seu context filosòfic.

Bloc 5. La filosofia contemporània.

- **El segle XX: el naixement d'una nova època.**
  - Marx. L'autor i el seu context filosòfic.
  - Nietzsche. L'autor i el seu context filosòfic.
- **La filosofia del S. XX.**
  - La filosofia espanyola: Unamuno, Ortega, Zubiri.
  - Principals corrents del segle XX: Fenomenologia-hermenèutica, filosofia analítica, Escola de Frankfurt.
- **Últimes tendències en la filosofia.**
  - El pensament postmodern.
  - Noves filosofies: Feminisme, ecologisme, pacifisme, etc.

5. UNITATS DIDÀCTIQUES: ORGANITZACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL.

Els nuclis de continguts s'organitzaran d'acord amb les següents unitats didàctiques, que quedaran distribuïdes així:

1ª AVALUACIÓ: Blocs de continguts 1, 2 i 3.

Introducció del bloc 1. Elements transversals, que es treballarà al llarg del curs.

Bloc 2: La Filosofia en la Grècia antiga.

- **Unitat 1. Els filòsofs presocràtics.**
- **Unitat 2. El dualisme platònic.**
- **Unitat 3. Aristòtil i la filosofia helenística.**

Bloc 3: La Filosofia medieval.

- **Unitat 4. Cristianisme i filosofia: Agustí d'Hipona.**
- **Unitat 5. L'escolàstica medieval: Tomàs d'Aquino.**
- **Unitat 6. Guillem d'Ockham i la crisi de l'escolàstica.**

2ª AVALUACIÓ: Bloc de continguts 4.

Bloc 4: La Filosofia en la modernitat.

- **Unitat 7. La filosofia del renaixement. Nicolàs Maquiavel.**
- **Unitat 8. El racionalisme cartesià.**
- **Unitat 9. Empirisme i escepticisme: David Hume.**
- **Unitat 10. La il.lustració francesa. Jean-Jacques Rousseau.**
- **Unitat 11. La filosofia crítica de Immanuel Kant.**

3ª AVALUACIÓ: Bloc de continguts 5.

Bloc 5. La filosofia conemporània.

- Unitat 12. El materialisme històric de Karl Marx.
- Unitat 13. Friedrich Nietzsche i la transmutació dels valors.
- Unitat 14. El raciovitalisme de José Ortega i Gasset.
- Unitat 15. Filosofia analítica i existencialisme.
- Unitat 16. Escola de Frankfurt i postmodernitat,

6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.

Estudiarem els continguts de la matèria fent ús de diversos materials i recursos didàctics. Per una banda, el llibre de text dels autors Francisco Viciano, Marta Gordo i María Dolores Pardo de la ed. Santillana Voramar. De forma general, estructurarem els continguts de la següent manera:

a) Activitats d'introducció:

- Partirem de la lectura d'un text d'apertura i realitzarem activitats per a treballar aquest text inicial i introduir els conceptes més importants.
- Realitzarem una breu introducció del tema a desenvolupar.
- Sugerirem recursos per a ampliar continguts.

b) Activitats de desenvolupament:

- Estudiarem i realitzarem un esquema del marc històric-filosòfic que ajuda a comprendre els grans períodes en que es divideix la història de la filosofia, així com la seua relació amb altres formes d'expressió cultural. Farem incís en l'elaboració i estudi d'eixos cronològics on es situen filòsofs, personatges i aconteixements de l'època.
- Analitzarem la resenya bibliogràfica que aporta informació sobre la vida i obra dels filòsofs.
- Estudiarem el bloc de continguts que expliquen els temes essencials de l'autor de forma rigurosa i raonada.
- Realitzarem tasques variades que fomenten la reflexió personal i l'aplicació de la filosofia a qüestions problemàtiques així com activitats de recolzament per a la com-

previsió dels continguts i també de repàs d'allò estudiat.

c) Activitats finals:

- Repassarem i realitzarem esquemes que recullen els aspectes fonamentals del pensament del filòsof estudiat.
- Activitats de síntesi per a repassar i consolidar les idees principals que s'estan treballant i solucionar dubtes.
- Repàs dels conceptes claus que recullen tots els termes treballats a l'unitat.
- Realització d'un test d'autoevaluació per a determinar el grau d'adquisició dels continguts.

d) Pràctica final:

- L'objectiu d'aquestes activitats pràctiques és aplicar els procediments i les tècniques pròpies de la filosofia, com llegir de manera comprensiva i crítica els textos filosòfics, exposar correctament el pensament dels autors i valorar el debat de posicions contraposades com a mitjà de practicar el respecte i la tolerància positiva contra qualsevol forma de discriminació.
- Al llarg de tota l'unitat estudiarem textos de les obres més representatives i preguntes destinades a afavorir el pensament crític i la comprensió dels autors.
- Amb diverses activitats aprofundirem i abordarem els problemes substancials de la filosofia al dia a dia dels alumnes.

Per a complementar les activitats del llibre de text farem ús, al llarg del curs, d'un quadern que complementa alhora que sintetitza els continguts essencials del programa de la Història de la Filosofia. Aquest quadern de la mateixa editorial del llibre de text, Santillana Varamar, és una guia ràpida per a preparar la prova de batxillerat titulada 'Allò essencial de la Història de la Filosofia'.

També farem ús de la plataforma online Edmodo en la qual estaran disponibles dife-

rents documents amb materials complementaris per a treballar a l'aula i a casa: Selecció de textos, selecció de notícies de diferents mitjans de comunicació, proposta de tasques amb orientacions pedagògiques, etc.

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT.

7. a) Criteris d'avaluació.

Per a la superació de la matèria, cal haver adquirit les següents capacitats relacionades amb les competències clau seguint els blocs de continguts anteriorment especificats:

1. Analitzar fragments dels textos més rellevants de la història de la filosofia i d'autors representatius, i argumentar amb claredat, oralment i per escrit, les pròpies opinions sobre els problemes fonamentals de la filosofia. **(B1)**
2. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en la realització i exposició dels treballs d'investigació filosòfics. **(B1)**
3. Participar en diàlegs i debats de manera raonada, contraposant les idees pròpies amb altres posicions diferents. **(B1)**
4. Organitzar un equip de treball distribuint responsabilitats i gestionant recursos, perquè tots els membres participen i arriben a les metes comunes, influir positivament en els altres, generant implicació en la tasca, i utilitzar el diàleg igualitari per a resoldre conflictes i discrepàncies actuant amb responsabilitat i sentit ètic. **(B1)**
5. Explicar l'origen de la filosofia a Grècia, enumerar-ne els conceptes i tesis principals; analitzar l'idealisme de Plató, enumerar-ne els conceptes i tesis principals i explicar la relació entre realitat i coneixement, la concepció dualista del ser humà i la dimensió antropològica i política de la virtut . **(B2)**
6. Explicar el sistema teleològic d'Aristòtil, enumerar-ne els conceptes i les tesis principals. **(B2)**

7. Reconèixer les distintes escoles ètiques sorgides de l'hellenisme com l'epicureisme, l'estoïcisme i l'escepticisme, enumerar-ne els conceptes i les tesis principals. **(B2)**
8. Relacionar la filosofia platònica i aristotèlica i comparar els punts en comú i les diferències respecte de la filosofia presocràtica i el gir antropològic de Sòcrates i els sofistes. **(B2)**
9. Explicar i jutjar la influència del platonisme i l'aristotelisme en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de la Grècia antiga i avaluar-ne críticament el discurs. **(B2)**
10. Explicar l'origen del pensament cristià i la seua trobada amb la filosofia a través de la enumeració dels conceptes i les idees fonamentals d'Agustí d'Hipona. **(B3)**
11. Analitzar la síntesi de Tomàs d'Aquino, a través de l'enumeració dels conceptes i idees fonamentals de l'autor. **(B3)**
12. Descriure alguna de les teories centrals del pensament de Guillem d'Ockam i la separació entre la raó i la fe. **(B3)**
13. Relacionar el pensament d'Agustí d'Hipona i de Tomàs d'Aquino (la defensa de la llibertat, la veritat i el coneixement interior o la història) amb el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals que es van produir en l'Edat Mitjana i la reflexió crítica de Guillem d'Occam, amb l'inici de la independència de la filosofia i el nou impuls per a la ciència moderna. **(B3)**
14. Explicar el gir del pensament occidental que anticipa la modernitat que es dona en el Renaixement i insistir en el nou humanisme, en la investigació dels prejuís del coneixement de F. Bacon, en les implicacions de la revolució científica, i enumerar les tesis fonamentals del realisme polític de N. Maquiavel. **(B4)**
15. Exposar les tesis del racionalisme de Descartes i enumerar-ne els conceptes i les tesis

- fonamentals. **(B4)**
16. Identificar l'empirisme de Hume i Locke i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. **(B4)**
  17. Descriure els principals ideals dels il·lustrats francesos i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals aprofundint especialment en el pensament de J.J. Rousseau. **(B4)**
  18. Identificar l'idealisme crític de Kant i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. **(B4)**
  19. Explicar la influència del racionalisme i l'empirisme en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'Edat Moderna. **(B4)**
  20. Explicar el materialisme històric de Marx i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. **(B5)**
  21. Explicar el vitalisme de Nietzsche i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. **(B5)**
  22. Explicar les principals idees de la filosofia espanyola del segle XX, en especial el raciovitalisme d'Ortega i Gasset, i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. Confrontar aquesta corrent amb figures de la filosofia espanyola (Unamuno o Zubiri) i el pensament europeu. **(B5)**
  23. Identificar les idees de les principals corrents de pensament del s.XX, en especial de l'escola de Frankfurt, la fenomenologia-hermenèutica i la filosofia analítica, i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. **(B5)**
  24. Reconèixer la influència de les idees de les principals corrents de pensament del s.XX, en especial de l'escola de Frankfurt, en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània. **(B5)**

25. Contrastar la racionalitat dialògica de Habermas amb la filosofia crítica d'altres autors de l'escola Frankfurt, així com amb els principals conceptes dels corrents de pensament del S.XX. **(B5)**

26. Avaluar la repercussió dels filòsofs postmoderns en el pensament actual i en el desenvolupament de la cultura contemporània. **(B5)**

RELACIÓ ENTRE ELS CRITERIS D'AVUACIÓ-ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE I COMPETÈNCIES.

UNITATS DIDÀCTIQUES- BLOCS DE CONTINGUTS.	OBJECTIUS RELACIONATS AMB ELS CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	COMPETÈNCIA
<p>Unitat 1 (Bloc 1-2)</p> <p>Els filòsofs presocràtics.</p>	<p>-Analitzar fragments dels textos més rellevants de la història de la filosofia i d'autors representatius, i argumentar amb claredat, oralment i per escrit, les pròpies opinions sobre els problemes fonamentals de la filosofia.</p> <p>-Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en la realització i exposició dels treballs d'investigació filosòfics.</p>	<p>- Explica les característiques principals del procés conegut com el pas del mite al logos.</p> <p>- Identifica la importància de l'explicació racional a les qüestions relacionades amb l'origen del cosmos i l'estructura de la realitat.</p> <p>- Enumera els autors</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p>

	<p>-Explicar l'origen de la filosofia a Grècia, enumerar-ne els conceptes i tesis principals</p>	<p>presocràtics més importants;Els físics de l'escola de Milet, Parmènides, Heràclit, els atomistes, etc.</p> <p>-Expressa clarament les aportacions més importants que han contribuït a desenvolupar l'explicació racional sobre l'origen de l'univers.</p>	
<p>Unitat 2 (Bloc 2)</p> <p>El dualisme platònic.</p>	<p>- Analitzar l'idealisme de Plató, enumerar-ne els conceptes i tesis principals i explicar la relació entre realitat i coneixement, la concepció dualista del ser humà i la dimensió antropològica i política de la virtut.</p> <p>-Relacionar la filosofia platònica i comparar els punts en comú i les diferències respecte de la filosofia presocràtica i el</p>	<p>- Enten i es capaç d'explicar el pensament platònic com un sistema filosòfic que dóna resposta a una explicació total de la realitat.</p> <p>- Identifica i diferencia les diferents parts que integren el sistema filosòfic: Ontologia, Epistemologia, Cosmologia, Ètica i Política.</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p>

	<p>gir antropològic de Sòcrates i els sofistes.</p> <p>-Explicar i jutjar la influència del platonisme en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de la Grècia antiga i avaluar-ne críticament el discurs.</p> <p>-Analitzar fragments dels textos més rellevants de la història de la filosofia i d'autors representatius, i argumentar amb claredat, oralment i per escrit, les pròpies opinions sobre els problemes fonamentals de la filosofia.</p>	<p>- Reconeix l'objectiu polític de la filosofia platònica com la recerca de la justícia.</p> <p>- Expressa els conceptes més importants de la <i>República</i> de Plató i reconeix les característiques de l'estat ideal just que s'exposen en aquesta obra.</p>	
<p>Unitat 3 (Bloc 2)</p> <p>Aristòtil i la filosofia helenística.</p>	<p>-Explicar el sistema teleològic d'Aristòtil, enumerar-ne els conceptes i les tesis principals.</p> <p>-Relacionar la filosofia platònica i aristotèlica i comparar els punts en comú i les diferències</p>	<p>- Identifica el pensament aristotèlic com una revisió crítica de la filosofia platònica i que inicia la corrent empirista.</p> <p>- Explica la crítica aristotèlica de la teoria</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i</p>

	<p>respecte de la filosofia presocràtica i el gir antropològic de Sòcrates i els sofistes.</p> <p>-Explicar i jutjar la influència de l'aristotelisme en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de la Grècia antiga i avaluar-ne críticament el discurs.</p> <p>-Reconèixer les distintes escoles ètiques sorgides de l' hel.lenisme com l'epicureisme, l'estoïcisme i l'escepticisme, enumerar-ne els conceptes i les tesis principals.</p> <p>-Participar en diàlegs i debats de manera raonada, contraposant les idees pròpies amb altres posicions diferents.</p>	<p>de les idees.</p> <p>- Identifica les diferents parts del sistema filosòfic aristotèlic: Metafísica, Cosmologia, Física, Ètica i Política.</p> <p>-Explica les característiques més importants de cadascuna de les parts anteriors.</p> <p>- Expressa els canvis sociocultural, polítics i econòmics que es produeixen durant el període hel.lenístic.</p> <p>- Diferencia les característiques dels plantejaments de les diferents escoles hel.lenístiques: Epicureisme, estoïcisme i escepticisme.</p>	<p>expressions culturals (CEC)</p> <p>-Competències socials i cíviques (SC)</p>
--	--	---	---

<p>Unitat 4. (Bloc 3)</p> <p>Cristianisme i filosofia: Agustí d'Hipona.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Explicar l'origen del pensament cristià i la seua trobada amb la filosofia a través de l'enumeració dels conceptes i les idees fonamentals d'Agustí d'Hipona. 	<ul style="list-style-type: none"> - Identifica les característiques del pensament cristià. - Explica la relació entre fe i raó com a àmbits diferenciats del coneixement. - Reconeix la teoria de la il.luminació i el fideisme en el que es basa el pensament agustinià. 	<ul style="list-style-type: none"> -Comunicació lingüística (CL) -Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC)
<p>Unitat 5. (Bloc 3)</p> <p>L'escolàstica medieval: Tomàs d'Aquino.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Analitzar la síntesi de Tomàs d'Aquino, a través de l'enumeració dels conceptes i idees fonamentals de l'autor. - Relacionar el pensament de Tomàs d'Aquino (la defensa de la llibertat, la veritat i el coneixement interior o la història) amb el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals que es van produir en l'Edat Mitjana. 	<ul style="list-style-type: none"> - Reconeix l'herència platònica i aristotèlica en el pensament cristià. - Explica en què consisteix el racionalisme defensat per l'autor i la seua relació amb la teologia. - Enumera les principals característiques del pensament de l'autor. 	<ul style="list-style-type: none"> -Comunicació lingüística (CL) -Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC) -Competències socials i cíviques (SC)

<p>Unitat 6. (Bloc 3)</p> <p>Guillem d'Ockham i la crisi de l'escolàstica.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Relaciona la reflexió crítica de Guillem d'Occam amb l'inici de la independència de la filosofia i el nou impuls per a la ciència moderna - Descriure alguna de les teories centrals del pensament de Guillem d'Ockham i la separació entre la raó i la fe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Identifica quins factors filosòfics i socioculturals determinen la crisi de l'escolàstica. - Expressa en què consisteix el principi d'economia i la seua aportació a l'inici de l'establiment de la ciència moderna. - Comentar filosòficament algun text de les obres principals d'Occam en el que es reflexe la seua defensa de la separació entre fe i raó. 	<ul style="list-style-type: none"> - Comunicació lingüística (CL) - Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC)
<p>Unitat 7. (Bloc 4)</p> <p>La filosofia del renaixement. Nicolàs Maquiavel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Explicar el gir del pensament occidental que anticipa la modernitat que es dona en el Renaixement - Insistir en el nou humanisme, en la investigació dels prejuís del coneixement de 	<ul style="list-style-type: none"> - Identifica les principals característiques socioculturals del Renaixement. - Reconeix la separació entre esglèsia i estat , coneixement científic, 	<ul style="list-style-type: none"> - Comunicació lingüística (CL) - Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i

	<p>F.Bacon, en les implicacions de la la revolució científica.</p> <p>- Enumerar les tesis fonamentals del realisme polític de N. Maquiavel.</p>	<p>filosofia i teologia com una condició necessària per a l'entrada en la modernitat. Alguns autors implicats: l'aportació de la filosofia de Bacon.</p> <p>- Argumenta l'origen de la ciència política en el pensament de Maquiavel.</p> <p>- Enumera les idees principals, virtuts i funció del polític descrites en <i>El príncep</i>.</p>	<p>expressions culturals (CEC)</p> <p>-Competències socials i cíviques (SC)</p>
<p>Unitat 8. (Bloc 4)</p> <p>El racionalisme cartesià.</p>	<p>- Exposar les tesis del racionalisme de Descartes i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals.</p> <p>- Explicar la influència del racionalisme en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'Edat Moderna.</p>	<p>- Reconeix el context històric en el que sorgeix i s'estableix el racionalisme com a corrent filosòfica.</p> <p>- Relaciona la filosofia racionalista cartesiana amb l'aplicació del mètode científic com a model racional d'explicació de la</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p>

		realitat.	
Unitat 9. (Bloc 4) Empirisme i escepticisme: David Hume.	<ul style="list-style-type: none"> - Identificar l'empirisme de Hume i Locke i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. - Explicar la influència de l'empirisme en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'Edat Moderna. 	<ul style="list-style-type: none"> - Expressa les idees principals en les que es basa l'empirisme i les relaciona amb el racionalisme reconeixent la seua oposició i complementarietat. - Comenta textos de Hume i Locke en els que es defensen les tesis de l'empirisme 	<ul style="list-style-type: none"> -Comunicació lingüística (CL) -Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC) -Competències socials i cíviques (SC)
Unitat 10. (Bloc 4) La il.lustració francesa. Jean-Jacques Rousseau.	<ul style="list-style-type: none"> - Descriure els principals ideals dels il.lustrats francesos. - Enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals aprofundint especialment en el pensament de J.J. Rousseau. 	<ul style="list-style-type: none"> - Argumenta la importància del període il.lustrat des d'un punt de vista filosòfic, històric, polític, científic i cultural i expressa els principals canvis que es produeixen. - Identifica i valora les aportacions dels principals autors 	<ul style="list-style-type: none"> -Comunicació lingüística (CL) -Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC)

		<p>il.lustrats: el concepte d'il.lustració kantià, el socialisme roussonià, el liberalisme de Locke.</p> <p>- Explica la teoria del contracte social i els diferents models d'estat que proposen.</p>	
<p>Unitat 11. (Bloc 4)</p> <p>La filosofia crítica de Immanuel Kant.</p>	<p>- Identificar l'idealisme crític de Kant i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals.</p>	<p>- Contextualitza el pensament de l'autor en l'època il.lustrada.</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>-Competències socials i cíviques (SC)</p>
<p>Unitat 12. (Bloc 5)</p> <p>El materialisme històric de Karl Marx.</p>	<p>- Explicar el materialisme històric de Marx i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals.</p>	<p>- Contextualitza històricament el pensament de l'autor.</p> <p>- Enten el pensament</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Explicar la influència del materialisme històric de Marx en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània. 	<ul style="list-style-type: none"> marxista dins de la recerca de la justícia social. - Explica el concepte de 'materialisme històric' i el relaciona amb el de 'lluita de classes', 'consciència de classe', 'explotació', 'plusvalia', 'alienació', entre d'altres. - Identifica la proposta política i argumenta críticament les tesis bàsiques del comunisme. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC)
Unitat 13. Friedrich Nietzsche i la transmutació dels valors.	<ul style="list-style-type: none"> - Explicar el vitalisme de Nietzsche i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals. 	<ul style="list-style-type: none"> - Contextualitza històricament el pensament de l'autor. - Argumenta les tesis bàsiques respecte a la crítica de la moral occidental que sosté l'autor a les seues obres: <i>Així va parlar Zarathustra</i> o la 	<ul style="list-style-type: none"> - Comunicació lingüística (CL) - Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC)

		<p><i>Genealogia de la moral.</i></p> <p>- Valora la crítica de l'autor a la filosofia de caràcter socràtic i platònic com a iniciadores de la visió dualista de la realitat i les seues implicacions a nivell antropològic, ètic i polític.</p> <p>- Explica en què consisteix el vitalisme i els valors morals en que es basa aquesta proposta filosòfica front a la decadència i l'antivitalisme propis de les religions que proposen un mode de vida ascètic i antivital, concretament el judeocristianisme.</p>	<p>-Competències socials i cíviques (SC)</p>
<p>Unitat 14. El raciovitalisme de José Ortega i Gasset.</p>	<p>- Explicar les principals idees de la filosofia espanyola del segle XX, en especial el raciovitalisme</p>	<p>- Contextualitza històricament el pensament de l'autor.</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència</p>

	<p>d'Ortega i Gasset, i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals.</p> <p>Confrontar aquesta corrent amb figures de la filosofia espanyola (Unamuno o Zubiri) i el pensament europeu.</p>	<p>- Identifica les corrents filosòfiques que influeixen en la filosofia de l'autor i la seua relació amb el racionalisme, vitalisme i l'existencialisme.</p> <p>- Relaciona el pensament de l'autor amb altres corrents mitjançant l'anàlisi i el comentari de text d'autors com Unamuno o X. Zubiri</p>	<p>digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p>
<p>Unitat 15. Filosofia analítica i existencialisme.</p>	<p>- Identificar les idees de les principals corrents de pensament del s.XX, en especial de la fenomenologia-hermenèutica, la filosofia analítica i l'existencialisme, i enumerar-ne els conceptes i les tesis fonamentals.</p>	<p>- Argumenta les tesis fonamentals del primer i segon Wittgenstein i analitza la seua repercussió en el pensament filosòfic del s.XX.</p> <p>- Identifica les tesis principals de la filosofia de Husserl.</p> <p>- Contextualitza històricament el</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>-Competències socials i cíviques</p>

		<p>pensament de J.P. Sartre i la seua proposta existencialista basada en l'afirmació de la llibertat humana i l'ateisme.</p>	(SC)
<p>Unitat 16. Escola de Frankfurt i postmodernitat,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Contrastar la racionalitat dialògica de Habermas amb la filosofia crítica d'altres autors de l'escola Frankfurt, així com amb els principals conceptes dels corrents de pensament del S.XX. - Reconéixer la influència de les idees de les principals corrents de pensament del s.XX, en especial de l'escola de Frankfurt, en el desenvolupament de les idees i els canvis socioculturals de l'edat contemporània. - Avaluar la repercussió dels filòsofs postmoderns en el pensament actual i en 	<ul style="list-style-type: none"> - Identifica l'ètica dialògica com una ètica procedimental que continua amb les tesis plantejades per l'ètica formal kantiana. - Valora l'ús autònom de la raó i la introducció del diàleg com a procediment legítim per a la creació de normes consensuades intersubjectivament. - Analitza críticament les tesis plantejades per les corrents postmodernes a l'àmbit de la filosofia, la literatura i d'altres disciplines en relació al 	<ul style="list-style-type: none"> -Comunicació lingüística (CL) -Competència digital (CD) - Aprendre a aprendre (AA) - Consciència i expressions culturals (CEC)

	el desenvolupament de la cultura contemporània	fracàs del projecte il.lustrat.	
--	--	---------------------------------	--

7. b) Instruments d'avaluació i criteris de qualificació.

- **Proves escrites** per a la valoració dels continguts conceptuals. Els resultats constituïran el 70% del percentatge final.
- **Treballs i activitats de classe:** Participació en debats, presentació i elaboració d'exposicions orals, activitats escrites diàries, comportament, assistència, puntualitat, etc. Aquestes activitats conformaran el 30% del resultat final de cada avaluació.

S'aplicarà una avaluació continua ponderada seguint els següents criteris:

A la 1era avaluació:

La suma de les qualificacions obtingudes en cada apartat constitueix la nota final dels alumnes en la 1ª avaluació.

A la 2a avaluació:

La suma de les qualificacions obtingudes en cada apartat farà mitjana amb el 30% de la nota de la primera avaluació.

A la 3a avaluació:

La suma de les qualificacions obtingudes en cada apartat farà mitjana amb el 40% de la nota de la segona avaluació.

La nota final coincidirà amb la nota de la tercera avaluació.

Criteris de recuperació i/o de millora de notes.

Al ser una avaluació contínua no es contempla la realització de tasques o proves de recuperació.

Recuperació de la matèria pendent de Filosofia de 1er de Batxillerat.

L'alumnat que tinga pendent la matèria de Filosofia de 1er de Batxillerat haurà de realitzar dues proves escrites al llarg del curs. Les dates es concretaran en acord amb els alumnes afectats tenint en compte que la primera es realitzarà durant el mes de gener i la segona al mes d'abril. Es considerarà aprovada la matèria quan la qualificació mitjana de les dues proves siga superior a cinc.

c) Activitats de reforç i ampliació.

A totes les unitats didàctiques es plantegen activitats per a complementar els continguts, com hem comentat abans. Estaran disponibles a la plataforma Edmodo i també en materials que treballarem a classe o proposarem per a fora de l'aula: Lectures de llibres, seleccions de textos per a elaborar comentaris de text guiats, investigació de temes relacionats amb els continguts treballats a l'aula, etc. També activitats de reforç: qüestionaris de repàs, etc.

8. MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB NECESSITAT DE COMPENSACIÓ EDUCATIVA.

En aquest nivell educatiu no es contempen aquestes mesures per a l'alumnat amb necessitats educatives específiques, no obstant això sempre s'atendrà a la diversitat utilitzant diferents recursos i materials al llarg del present curs.

9. ELEMENTS TRANSVERSALS.

Ja hem especificat als criteris d'avaluació quines seran les mesures a adoptar respecte al foment de la lectura, la comprensió lectora i l'expressió oral i escrita ja que, en bona part, el seguiment de la matèria es basa en la lectura de textos filosòfics i d'altres gèneres literaris i la realització de comentaris de text que promouen la rigurositat intel·lectual a l'hora de comprendre els problemes específics de la filosofia i la seua expressió per escrit. També es proposaran lectures complementàries i voluntàries de temes relacionats amb les qüestions plantejades.

La visualització de curtmetratges o pel·lícules ens servirà com a recurs a l'aula en relació als problemes tractats promoguent així el debat i la capacitat de raonar públicament els propis punts de vista. L'expressió oral també serà valorada i evaluada amb la realització de treballs de recerca i/o monografies que els alumnes realitzaran al llarg del curs i que presentaran a l'aula durant l'última avaluació fent ús de presentacions digitals (power point, prezi,etc)

Com hem comentat abans, el treball a l'aula tindrà com a suport l'ús de la plataforma virtual Edmodo, que ens servirà als alumnes com una via de comunicació amb la professora, per a la consulta i descàrrega de materials i recursos didàctics així com per a l'entrega d'activitats i treballs per part dels alumnes. Pretenem així agilitzar el treball a l'aula i reconèixer els avantatges que suposa l'ús de les noves tecnologies com a eina didàctica.

Per últim, considerem que l'estudi de la Filosofia contribueix a desenvolupar l'emprenedoria com una competència clau al promoure el pensament crític i racional així com la capacitat d'argumentar de forma autònoma els problemes fonamentals que han preocupat al ser humà al llarg de la història del pensament. De forma continuada, l'alumne s'haurà d'esforçar per analitzar, plantejar, resoldre i argumentar qüestions relacionades amb la filosofia teòrica i pràctica i que contribuiran a que adquireixca l'hàbit d'elaborar per sí mateix arguments vàlids o racionals per a la resolució de problemes en els diferents àmbits de l'activitat humana.

PSICOLOGIA. 2on BATXILLERAT

1. INTRODUCCIÓ

a) Contextualització.

La programació didàctica de la matèria optativa de Psicologia de 2on de Batxillerat està elaborada sobre el Reial Decret 1105/2014, de 26 desembre de 2014, pel que s'estableix el currículum bàsic d'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat, així com la seua concreció en el Decret 87/2015, de 5 de juny de la Conselleria, publicat en el DOCV Num.7544/ 10.06.2015.

La Psicologia es presenta com una matèria específica optativa per a l'alumnat de 2on de Batxillerat.

b) Justificació.

L'estudi de la Psicologia contribuïx a desenvolupar els objectius generals de l'etapa de Batxillerat que concretem al següent apartat. Donarem una visió multidisciplinar, en contacte amb la biologia, les matemàtiques, la sociologia o la filosofia utilitzant recursos molt diversos per a avaluar els seus continguts.

2. OBJECTIUS GENERALS

El desenvolupament d'aquesta matèria contribuirà a fer que els alumnes consoliden i aprofundisquen en les capacitats següents:

1. Conèixer els processos i les etapes principals del desenvolupament psicològic al llarg del cicle vital en els seus aspectes de normalitat i anormalitat.
2. Conèixer els fonaments biològics de la conducta humana i de les funcions psicològiques.
3. Conèixer la dimensió social i antropològica del ser humà considerant els factors històrics i socioculturals que intervenen en la configuració psicològica humana i els principis psicosocials del funcionament dels grups i de les organitzacions.
4. Reconeixement dels distints mètodes d'avaluació, diagnòstic i tractaments psicològics en diferents àmbits aplicats de la psicologia, els distints dissenys d'investigació, els

procediments de formulació i contrastació d'hipòtesis i la interpretació de resultats.

5. Descobrir els distints camps d'aplicació de la psicologia i tindre els coneixements necessaris per a incidir i promoure la qualitat de vida en els individus, grups, comunitats i organitzacions en els distints contextos: educatiu, clínica i salut, treball, organitzacions i comunitari.
6. Ajudar a l'alumnat a entendre la conducta d'aquells amb qui conviu i a desenvolupar estratègies per a resoldre les qüestions que poden aparèixer en la seua vida personal i laboral.
7. Conèixer els condicionaments socials i biològics del nostre psiquisme per a situar-s'hi en el marc en què s'ubica la seua existència aprofundint i dissenyant creativament els principis cap als quals haurà d'orientar-la, donar-li sentit i trascendir eixos condicionaments prèviament descoberts.

3. COMPETÈNCIES.

D'acord amb la legislació vigent i en línia amb la Recomanació 2006/962/EC, del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de desembre de 2006, sobre les competències clau per a l'aprenentatge permanent. Es considera que les competències clau són aquelles que totes les persones precisen per a la seua realització i desenvolupament personal, així com per a la ciutadania activa, la inclusió social i l'ocupació laboral. S'identifiquen set competències clau essencials que són les següents:

- 1. Comunicació lingüística (CL):** L'assignatura inclou un llenguatge tècnic molt precís conceptualment i lingüísticament. La precisió intel·lectual educa la ment a despendre's d'allò accessori, identificar-ho en primer lloc, i quedar-se amb allò característic o definitiu. Per açò s'ha de saber expressar per mitjà de la paraula. La precisió i el rigor filosòfic, predominantment lingüístic, són magnífiques ferramentes cognitives per a l'estudiant de filosofia.
- 2. La competència digital (CD)** està molt relacionada amb la **competència d'aprendre a aprendre** perquè la competència digital no consistix només en l'ús de les TIC; pretén que

l'alumne busque i complemente la informació donada pel professor i li permet elaborar materials filosòfics que pugui utilitzar en el seu estudi. Esta tasca d'autoregulació permet que la Història de la filosofia siga una assignatura que no es reduïska a l'explicació del professor, sinó que exigisca de l'estudiant una actitud activa i inquisitiva davant dels continguts filosòfics impartits.

3. Aprendre a aprendre (AA): La filosofia també desenvolupa aquesta competència gràcies al seu treball per aconseguir l'esperit crític i l'autonomia personal garantint així que l'individu tinga els recursos suficients per a formar-se permanentment.

4. Competències socials i cíviques (SC): Inclou habilitats i destreses diverses que conflüixen en la necessitat que l'alumnat sàpiga interpretar els fets socials i pugui donar-hi una resposta correcta. Les actituds que es busquen són el diàleg, el respecte a les idees alienes, la capacitat d'arribar a acords, treballar en equip, etc. Concretament, la Història de la filosofia ajuda a cobrar consciència que no totes les idees busquen un model de societat idèntic i que, per tant, no totes tenen el mateix valor. Saber discriminar quines són les més semblants a les d'una societat democràtica i oberta és un objectiu d'una ment crítica. La competència cívica descansa en el coneixement reflexiu -crític- de conceptes com 'ciutadania', 'justícia', 'democràcia', 'drets civils', etc. La Història de la filosofia il·lustra la importància d'eixos conceptes i en mostra l'evolució temporal.

5. Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE) com un marc ètic ineludible per a una societat que vullga guiar-se per principis que dignifiquen el ser humà, defugint així la seua cosificació i mercantilització.

6. Consciència i expressions culturals (CEC): Esta competència inclou la consideració de l'art i el seu valor estètic, així com la cultura com a expressió necessària del ser humà.

4. CONTINGUTS.

El temari del curs s'organitzarà d'acord amb els següents blocs de continguts:

Bloc 1. La psicologia com a ciència.

1. La psicologia com a ciència.
  - 1.1. Objectius i característiques.
  - 1.2. Branques de la psicologia.
  - 1.3. Tècniques d'investigació.
  - 1.4. La psicologia i les altres ciències de l'home.
2. Aplicacions de la psicologia.
  - 2.1. Principals problemes psicològics.
  - 2.2. Solucions aportades per la psicologia.
  - 2.3. Valors que estimula la psicologia: crítica, autonomia, investigació i innovació.
3. La psicologia en la història.
  - 3.1. Evolució del concepte de psique.
  - 3.2. Orígens de la psicologia en la Grècia clàssica.
  - 3.3. La psicologia en la modernitat.
  - 3.4. Corrents psicològics contemporànies.

Bloc 2. Fonaments biològics de la conducta.

1. L'evolució del cervell humà.
  - 1.1. El ser humà i els altres animals.
  - 1.2. Filogènesi i ontogènesi.
  - 1.3. L'especificitat del cervell humà.
2. Bases biològiques de la conducta.
  - 2.1. L'encèfal en el sistema nerviós central.
  - 2.2. Bases genètiques de la conducta.
  - 2.3. El cervell i el sistema endocrí.
3. Impacte de la biologia en la conducta humana.
  - 3.1. Neurologia i conducta.
  - 3.2. L'impacte de les tècniques actuals en el coneixement de la conducta humana.

3.3. Influència de la genètica en la conducta.

3.4. Malalties genètiques.

3.5. Diferències de gènere.

Bloc 3. Els processos cognitius bàsics: percepció, atenció i memòria.

1. Percepció.

1.1. El procés perceptiu: la realitat com a construcció.

1.2. Elements que intervenen en la percepció.

1.3. Lleis de la percepció.

1.4. Els trastorns de la percepció.

1.5. Principals teories de la percepció.

2. Atenció.

2.1. Atenció i concentració.

2.2. Tipus d'atenció.

2.3. Alteració de l'atenció.

2.4. Atenció i memòria.

3. Memòria.

3.1. El funcionament de la memòria i els seus tipus.

3.2. L'oblit: causes i funció.

3.3. Distorsions i alteracions de la memòria.

3.4. Principals teories de la memòria.

3.5. Memòria i aprenentatge.

Bloc 4. Els processos cognitius superiors: aprenentatge, intel·ligència i pensament.

1. Aprenentatge.

1.1. El concepte d'aprenentatge.

1.2. Teories de l'aprenentatge.

1.3. Conductisme.

1.4. Cognitivisme.

1.5. Constructivisme.

- 1.6. L'aprenentatge significatiu.
- 1.7. Tècniques i estratègies d'aprenentatge.
2. Intel·ligència i pensament.
  - 2.1. Definició d'intel·ligència.
  - 2.2. Diferents concepcions de la intel·ligència.
  - 2.3. Teories de les intel·ligències múltiples.
  - 2.4. Intel·ligència emocional.
  - 2.5. La mesura de la intel·ligència.
  - 2.6. La influència de l'herència genètica i el media ambient.
  - 2.7. La intel·ligència artificial.

Bloc 5. La construcció del ser humà: motivació, personalitat i afectivitat.

1. Motivació.
  - 1.1. La motivació: concepte.
  - 1.2. Teories de la motivació: impulsos de Murray; humanisme de Maslow.
  - 1.3. La conducta motivada: característiques.
  - 1.4. Els motius i la seua relació amb els valors.
  - 1.5. La frustració.
2. Personalitat.
  - 2.1. La personalitat: concepte.
  - 2.2. Teories de la personalitat: psicoanàlisi, conductisme, cognitivisme i teoria humanista.
  - 2.3. Mesura de la personalitat.
  - 2.4. Trastorns de la personalitat.
3. Afectivitat.
  - 3.1. Sentiments i emocions.
  - 3.2. Classificació de les emocions: teories.
  - 3.3. Control de la vida emocional.
  - 3.4. Tècniques d'intel·ligència emocional.
  - 3.5. Trastorns emocionals.

Bloc 6. Psicologia social i de les organitzacions.

1. Psicologia social.

- 1.1. Què és la psicologia social?
- 1.2. El vincle amb les altres persones: la necessitat de la interacció social.
- 1.3. El grup: normes i rols; conformitat i dissidència; l'autoritat.
- 1.4. Les masses. Els fenòmens de masses.
- 1.5. L'altruisme.

2. Psicologia de les organitzacions.

- 2.1. La psicologia de les organitzacions i les seues funcions.
- 2.2. El treball en equip.
- 2.3. Tècniques i dinàmiques de grup.
- 2.4. Tècniques de gestió de recursos humans.
- 2.5. Factors psicològics de desenvolupament laboral.
- 2.6. Principals riscos de la salut laboral.

5. UNITATS DIDÀCTIQUES: ORGANITZACIÓ I DISTRIBUCIÓ TEMPORAL.

Les unitats didàctiques que estudiarem al llarg del curs s'organitzaran de la següent manera:

1ª AVALUACIÓ:

Bloc 1. La psicologia com a ciència.

Unitat 1. Què estudia la psicologia. Preguntes i respostes

Unitat 2. De la Psicologia filosòfica a la psicologia científica

Bloc 2. Fonaments biològics de la conducta.

Unitat 3. Bases fisiològiques de la personalitat

Bloc 3. Els processos cognitius bàsics: percepció, atenció i memòria.

Unitat 4. La memòria

2ª AVALUACIÓ:

Bloc 4. Els processos cognitius superiors: aprenentatge, intel·ligència i pensament.

Unitat 5. Classes d'aprenentatge

Unitat 6. Escoles psicològiques

Unitat 7. La intel·ligència (Unitat 12 del dossier)

3ª AVALUACIÓ:

Bloc 5. La construcció del ser humà: motivació, personalitat i afectivitat.

Unitat 7. El conductisme

Unitat 8. La Psicoanàlisi

Unitat 9. Jean Piaget i la Psicologia evolutiva

Unitat 10. La Psicologia cognitiva

Unitat 11. La Psicologia humanista

Bloc 6. Psicologia social i de les organitzacions.

Annex 1. Biografies

Annex 2. Història de la Psicologia (www.alcoberro.com). Extracte

6. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.

Com hem comentat a la justificació de la programació de Psicologia, plantejarem aquesta matèria sempre en relació amb altres disciplines. Per aquesta raó els recursos didàctics utilitzats seran molt variats. Partirem de l'estudi dels continguts exposats teòricament al dossier on estan desenvolupades les unitats didàctes concretades anteriorment i que estarà disponible a la plataforma virtual Edmodo. Aquest dossier es complementarà amb material procedent del llibre de text de Psicologia de l'editorial McGrawHill de José Ignacio Alonso García, 2012.

Aquesta informació teòrica la complementarem amb el visionat de materials audiovisuals de divulgació científica en relació als avanços de la neurologia, el desenvolupament de la psicologia experimental i l'aplicació dels mètodes propis de la psicologia per a dur a terme les seues investigacions.

A més, cada un dels dos grups disposaran d'una hora setmanal a l'aula d'Informàtica per a realitzar els treballs de recerca d'informació i d'investigació sobre qüestions relacionades amb els

temes tractats que posteriorment hauran d'expressar en format digital i oralment a la resta de la classe compartint les diferents perspectives dels grups de treball que es formaran per tal de contribuir constructivament en el treball cooperatiu. Durant aquest període lectiu a l'aula d'Informàtica també realitzaran treballs individuals, tasques assignades que hauran d'enviar mitjançant la plataforma virtual Edmodo.

7. AVALUACIÓ DE L'ALUMNAT.

7. a) Criteris d'avaluació.

Per a la superació de la matèria, cal haver adquirit les següents capacitats relacionades amb les competències clau seguint els blocs de continguts anteriorment especificats:

1. Explicar l'especificitat i la importància del coneixement psicològic, com a ciència que tracta de la conducta i els processos mentals de l'individu. **(B1)**
2. Distingir la dimensió teòrica i pràctica de la psicologia, i enumerar els seus objectius, característiques, branques i tècniques d'investigació.**(B1)**
3. Exposar les aportacions més importants de la psicologia, des dels seus inicis fins a l'actualitat, identificant els principals problemes plantejats i les solucions aportades pels diferents corrents psicològics contemporanis. **(B1)**
4. Relacionar la psicologia amb altres ciències el fi de les quals és la comprensió dels fenòmens humans, com la filosofia, la biologia, antropologia, economia, etc. **(B1)**
5. Fer un anàlisi crítica de textos significatius i breus de contingut psicològic, identificant les problemàtiques plantejades i relacionant-les amb els coneixements adquirits. **(B1)**
6. Defendre l'especificitat i importància del coneixement psicològic reconeixent que es tracta d'un

saber i una actitud que estimula la crítica, l'autonomia, la investigació i la innovació. **(B1)**

7. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en la busca d'informació, realització i exposició de treballs d'investigació. **(B1)**

8. Identificar algunes de les bases genètiques que determinen la conducta humana, explicar la relació que pot existir entre ambdós destacant l'origen d'algunes malalties mentals produïdes per alteracions genètiques. **(B2)**

9. Explicar, des d'un enfocament antropològic, l'evolució del cervell humà distingint les seues característiques específiques de les d'altres animals. **(B2)**

10. Analitzar la importància de l'organització del sistema nerviós central, fonamentalment de l'encèfal humà, distingint les diferents localitzacions i funcions que determinen la conducta dels individus. **(B2)**

11. Exposar la influència del sistema endocrí sobre el cervell i els comportaments derivats d'això. **(B2)**

12. Explicar l'impacte de les diferents tècniques actuals d'investigació del cervell en l'avanç científic sobre l'explicació de la conducta i en la superació d'alguns trastorns i malalties mentals. **(B2)**

13. Explicar la rellevància que tenen les influències individuals i socials en el fenomen de la percepció i argumentar sobre els aspectes positius i negatius d'estes. **(B3)**

14. Descriure l'estructura i el tipus de la memòria i l'atenció humanes i explicar el seu funcionament. **(B3)**

15. Reconéixer el ser humà com un processador d'informació gràcies a la qual cosa és capaç d'interpretar la realitat i actuar en conseqüència. **(B3)**

16. Explicar les principals teories sobre l'aprenentatge, identificar els factors que cada una considera importants en este procés, descriure les seues aplicacions en el camp social i utilitzar alguns dels coneixements adquirits per a millorar el propi aprenentatge. **(B4)**

17. Identificar algunes teories explicatives sobre la naturalesa i el desenvolupament dels processos cognitius superiors del ser humà, com la intel·ligència i el pensament.**(B4)**

18. Reflexionar críticament sobre les possibilitats de la intel·ligència artificial, el seu abast i els seus límits i argumentar sobre l'equivocada humanització de les màquines pensants i la deshumanització de les persones.**(B4)**

19.Reconéixer la importància de la intel·ligència emocional en el desenvolupament psíquic de l'individu.**(B4)**

20. Descriure la motivació, la seua classificació i la seua relació amb altres processos cognitius, explicar els diferents supòsits teòrics que l'expliquen i analitzar les deficiències i conflictes que en el seu desenvolupament conduïxen a la frustració.**(B5)**

21. Descriure què és la personalitat, les diverses teories que l'estudien i els factors motivacionals, afectius i cognitius necessaris per a la seua adequada evolució, en cada una de les fases del desenvolupament.**(B5)**

22. Explicar la importància que actualment té la psicologia en el camp laboral i el desenvolupament organitzacional, argumentar sobre la importància del lideratge com a condició necessària per a la gestió de les empreses i sobre els errors psicològics que es produeïxen en la seua gestió dels recursos més adequats per a afrontar els problemes més comuns a què s'enfronten.**(B6)**

23. Reconéixer la dimensió social del ser humà i explicar el procés de socialització com la interiorització de les normes i valors socials, així com la seua influència en la personalitat ic

conducta de les persones. **(B6)**

RELACIÓ ENTRE ELS CRITERIS D'AVALUACIÓ-ESTÀNDARS D'APRENTATGE I COMPETÈNCIES.

UNITATS DIDÀCTIQUES- BLOCS DE CONTINGUTS.	OBJECTIUS RELACIONATS AMB ELS CRITERIS D'AVALUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIA
<p><i>Bloc 1. La psicologia com a ciència.</i></p> <p><i>Unitat 1. Què estudia la psicologia.</i></p> <p><i>Preguntes i respostes</i></p> <p><i>Unitat 2. De la Psicologia filosòfica a la psicologia científica</i></p>	<p>1. Explicar l'especificitat i la importància del coneixement psicològic, com a ciència que tracta de la conducta i els processos mentals de l'individu.</p> <p>2. Distingir la dimensió teòrica i pràctica de la psicologia, i enumerar els seus objectius, característiques, branques i tècniques d'investigació.</p> <p>3. Exposar les aportacions més</p>	<p>- Reconeix les etapes principals de l'evolució històrica de la psicologia.</p> <p>- Identifica els aspectes generals de les teories clàssiques de la psicologia: Estructuralisme, funcionalisme, psicoanàlisi.</p> <p>- Expressa de forma coherent i completa quin és l'objecte d'estudi de la psicologia.</p> <p>- Diferencia les</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>-Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>- Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p>

	<p>importants de la psicologia, des dels seus inicis fins a l'actualitat, identificant els principals problemes plantejats i les solucions aportades pels diferents corrents psicològics contemporanis.</p> <p>4. Relacionar la psicologia amb altres ciències el fi de les quals és la comprensió dels fenòmens humans, com la filosofia, la biologia, antropologia, economia, etc.</p> <p>5. Fer un anàlisi crítica de textos significatius i breus de contingut psicològic, identificant les problemàtiques plantejades i relacionant-les amb els coneixements adquirits.</p>	<p>diferents branques de la psicologia i l'objecte d'estudi de cada una d'elles.</p> <p>- Valora críticament els mètodes utilitzats per la psicologia i la relació amb altres ciències formals, socials i experimentals.</p>	
--	--	--	--

	<p>6. Defendre l'especificitat i importància del coneixement psicològic reconeixent que es tracta d'un saber i una actitud que estimula la crítica, l'autonomia, la investigació i la innovació.</p> <p>7. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en la busca d'informació, realització i exposició de treballs d'investigació.</p>		
<p>Bloc 2. Fonaments biològics de la conducta.</p> <p><i>Unitat 3. Bases</i></p>	<p>8. Identificar algunes de les bases genètiques que determinen la conducta humana, explicar la relació que pot existir entre ambdós destacant</p>	<p>- Analitza la relació de les investigacions a l'àmbit de la genètica i la neurociència en l'estudi i descripció de la conducta humana.</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p>

<p><i>fisiològiques de la personalitat</i></p>	<p>l'origen d'algunes malalties mentals produïdes per alteracions genètiques.</p> <p>9. Explicar, des d'un enfocament antropològic, l'evolució del cervell humà distingint les seues característiques específiques de les d'altres animals.</p> <p>10. Analitzar la importància de l'organització del sistema nerviós central, fonamentalment de l'encèfal humà, distingint les diferents localitzacions i funcions que determinen la conducta dels individus.</p> <p>11. Exposar la influència del sistema</p>	<p>- Identifica l'estructura i la funció del sistema nerviós.</p> <p>- Descriu els components del sistema endocrí i la seua repercussió en el funcionament dels processos mentals.</p> <p>- Analitza els diferents mètodes d'exploració cerebral.</p> <p>- Valora la influència de les patologies cerebrals en el desenvolupament de la investigació psicològica.</p>	<p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>-Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>- Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p>
--	---	---	--

	<p>endocrí sobre el cervell i els comportaments derivats d'això.</p> <p>12. Explicar l'impacte de les diferents tècniques actuals d'investigació del cervell en l'avanç científic sobre l'explicació de la conducta i en la superació d'alguns trastorns i malalties mentals.</p>		
<p>Bloc 3. Els processos cognitius bàsics: percepció, atenció i memòria.</p> <p><i>Unitat 4. La memòria</i></p>	<p>13. Explicar la rellevància que tenen les influències individuals i socials en el fenomen de la percepció i argumentar sobre els aspectes positius i negatius d'estes.</p> <p>14. Descriure l'estructura i el tipus de</p>	<p>- Explica la teoria representacional de la percepció i les conclusions filòsofiques que es poden extraure en relació a la qüestió de la realitat com una construcció individual i social.</p> <p>- Analitza els diferents</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>-Competències socials</p>

	<p>la memòria i l'atenció humanes i explicar el seu funcionament.</p> <p>15. Reconéixer el ser humà com un processador d'informació gràcies a la qual cosa és capaç d'interpretar la realitat i actuar en conseqüència.</p>	<p>tipus d'il·lusions òptiques i la relació d'aquests amb els trastorns perceptius.</p> <p>- Valora els diferents factors que intervenen en el processament de la informació i els elements bàsics que possibiliten l'atenció: selecció, vigilància i control.</p> <p>- Identifica els processos bàsics de la memòria; la seua estructura i funcionament a l'àmbit de la neuropsicologia.</p>	<p>i cíviques (SC)</p> <p>- Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p>
<p>Bloc 4. Els processos cognitius superiors: aprenentatge, intel·ligència i pensament.</p> <p><i>Unitat 5. Classes d'aprenentatge.</i></p>	<p>16. Explicar les principals teories sobre l'aprenentatge, identificar els factors que cada una considera importants en este procés, descriure les seues aplicacions en el</p>	<p>- Valora l'aprenentatge com un element transformador de l'ésser humà.</p> <p>- Identifica els patrons innats de la conducta.</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p>

<p><i>Unitat 6. Escoles psicològiques.</i></p> <p><i>Unitat 7.</i></p> <p><i>La intel·ligència (Unitat 12 del dossier)</i></p>	<p>camp social i utilitzar alguns dels coneixements adquirits per a millorar el propi aprenentatge.</p> <p>17. Identificar algunes teories explicatives sobre la naturalesa i el desenvolupament dels processos cognitius superiors del ser humà, com la intel·ligència i el pensament.</p> <p>18. Reflexionar críticament sobre les possibilitats de la intel·ligència artificial, el seu abast i els seus límits i argumentar sobre l'equivocada humanització de les màquines pensants i la deshumanització de les persones.</p> <p>19.Reconéixer la</p>	<p>- Argumenta els elements fonamentals de l'aprenentatge social basat en l'observació i imitació de la conducta d'un model.</p> <p>- Explica el canvi de model que suposa la teoria de l'aprenentatge cognitiu representat per D. Ausubel.</p> <p>- Aplica el model cognitiu donant importància al paper dels coneixements previs en l'adquisició d'altres de nous i el valor fonamental del llenguatge en el procés d'aprenentatge.</p> <p>- Identifica què és la intel·ligència analitzant l'enfocament diferencial, el cognitiu,</p>	<p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>-Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>- Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p>
--	--	--	--

	<p>importància de la intel·ligència emocional en el desenvolupament psíquic de l'individu.</p>	<p>l'evolutiu i el biològic.</p> <p>- Explica les teories actuals de la intel·ligència: la teoria del processament de la informació, la intel·ligència emocional i la teoria de les intel·ligències múltiples.</p>	
<p>Bloc 5. La construcció del ser humà: motivació, personalitat i afectivitat.</p> <p>Unitat 7. El conductisme</p> <p>Unitat 8. La Psicoanàlisi</p> <p>Unitat 9. Jean Piaget i la Psicologia evolutiva.</p> <p>Unitat 10. La Psicologia cognitiva.</p>	<p>20. Descriure la motivació, la seua classificació i la seua relació amb altres processos cognitius, explicar els diferents supòsits teòrics que l'expliquen i analitzar les deficiències i conflictes que en el seu desenvolupament conduïxen a la frustració.</p> <p>21. Descriure què és la personalitat, les diverses teories que</p>	<p>- Explica les tesis principals de les diferents escoles psicològiques: condicionament clàssic i el condicionament operant i instrumental, la psicoanàlisi, la psicologia evolutiva, el cognitivisme i la psicologia humanista.</p> <p>-Analitza la naturalesa i característiques de la motivació.</p> <p>- Argumenta les tesis</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p> <p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>-Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>- Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p>

<p>Unitat 11. La Psicologia humanista</p>	<p>l'estudien i els factors motivacionals, afectius i cognitius necessaris per a la seua adequada evolució, en cada una de les fases del desenvolupament.</p>	<p>principals de les teories de la motivació basades en la teora de la de la reducció de l'impuls de Clark Hull, la teoria humanista d'Abraham Maslow i les teories cognitives de Fritz Heider i Bernard Weiner.</p> <p>- Reconeix les característiques de les emocions i les bases neurològiques de l'emoció.</p> <p>- Valora les aportacions de les teories actuals sobre la conducta emocional especificant la teoria del procés oponent.</p>	
---	---	--	--

<p>Bloc 6. Psicologia social i de les</p>	<p>22. Explicar la importància que</p>	<p>- Analitzar en què consisteix la influència</p>	<p>-Comunicació lingüística (CL)</p>
--	--	--	---

<p>organitzacions.</p>	<p>actualment té la psicologia en el camp laboral i el desenvolupament organitzacional, argumentar sobre la importància del lideratge com a condició necessària per a la gestió de les empreses i sobre els errors psicològics que es produeixen en la seua gestió dels recursos més adequats per a afrontar els problemes més comuns a què s'enfronten.</p> <p>23. Reconéixer la dimensió social del ser humà i explicar el procés de socialització com la interiorització de les normes i valors socials, així com la seua influència en la personalitat i la</p>	<p>social i quins són els seus mecanismes: conformitat, obediència a l'autoritat i la influència de les minories.</p> <p>- Identifica quines són les característiques del grup i les característiques més importants del pensament grupal.</p> <p>- Valora críticament la importància del lideratge en la vida d'un grup social.</p> <p>- Analitza críticament els aspectes positius i negatius de les relacions socials identificant què és l'agressió i les teories sobre l'agressió així com les característiques principals de la</p>	<p>-Competència digital (CD)</p> <p>- Aprendre a aprendre (AA)</p> <p>- Consciència i expressions culturals (CEC)</p> <p>-Competències socials i cíviques (SC)</p> <p>- Sentit de iniciativa i esperit emprenedor (IE)</p>
-------------------------------	---	---	---

	conducta de les persones.	conducta altruista. - Reconeix com influeix la cultura en la nostra identitat. - Identifica la diversitat com una realitat social: diversitat cultural i la diversitat de gèneres.	
--	---------------------------	--	--

7. b) Instruments d'avaluació i criteris de qualificació.

Proves escrites (PE) per a la valoració dels continguts. (40%)

Quadern de classe en què l'alumnat recopilarà totes les activitats escrites indicades pel professorat, per a valorar tant els continguts conceptuals, procedimentals com actitudinals. (10%)

Classe (CL): es valora l'assistència, puntualitat, comportament i participació en la classe. (10%)

Intervencions orals, exposicions i debats. (10%)

Treball de recerca en equip.(30%)

S'aplicarà una avaluació continua ponderada seguint els següents criteris:

A la 1era avaluació:

La suma de les qualificacions obtingudes en cada apartat constitueix la nota final dels alumnes en la 1ª avaluació.

A la 2a avaluació:

La suma de les qualificacions obtingudes en cada apartat farà mitjana amb el 30% de la nota de la primera avaluació.

A la 3a avaluació:

La suma de les qualificacions obtingudes en cada apartat farà mitjana amb el 40% de la nota de la

segona avaluació.

La nota final coincidirà amb la nota de la tercera avaluació.

Criteris de recuperació i/o de millora de notes.

Al ser una avaluació contínua no es contempla la realització de tasques o proves de recuperació.

7. c) Activitats de reforç i ampliació.

A totes les unitats didàctiques es plantegen activitats per a complementar els continguts, com hem comentat abans. Estaran disponibles a la plataforma Edmodo i també en materials que treballarem a classe o proposarem per completar la formació acadèmica fora de l'aula: Lectures voluntàries, seleccions de textos per a elaborar comentaris de text guiats, investigació de temes relacionats amb els continguts treballats a l'aula, etc. També activitats de reforç: qüestionaris de repàs, etc.

8. MESURES D'ATENCIÓ A L'ALUMNAT AMB NECESSITAT ESPECÍFICA DE SUPORT EDUCATIU O AMB NECESSITAT DE COMPENSACIÓ EDUCATIVA.

A aquest nivell educatiu no es contemplen aquestes mesures per a l'alumnat amb necessitats educatives específiques, no obstant això sempre s'atindrà a la diversitat utilitzant diferents recursos i materials al llarg del present curs.

9. ELEMENTS TRANSVERSALS.

La visualització de curtmetratges o pel·lícules ens servirà com a recurs a l'aula en relació als problemes tractats promoguent així el debat i la capacitat de raonar públicament els propis punts de vista. L'expressió oral també serà valorada i evaluada amb la realització de treballs de recerca i/o monografies que els alumnes realitzaran al llarg del curs i que presentaran a l'aula durant l'última avaluació fent ús de presentacions digitals (power point, prezi,etc)

Com hem comentat abans, el treball a l'aula tindrà com a suport l'ús de la plataforma virtual Edmodo, que ens servirà als alumnes com una via de comunicació amb la professora, per a la consulta i descàrrega de materials i recursos didàctics així com per a l'entrega d'activitats i treballs per part dels alumnes. Pretenem així agilitzar el treball a l'aula i reconèixer els avantatges que suposa l'ús de les noves tecnologies com a eina didàctica.

També es contempla com una activitat complementària recollida a l'annex I l'assistència i participació dels alumnes a la xarrada oferida pel professor del Departament de Filosofia Jesús Pons sobre el perfil psicològic dels maltractadors.

ANNEX I. DESENVOLUPAMENT DEL CURRÍCULUM DE CONTINGUTS LOE.

HISTÒRIA DE LA FILOSOFIA. PAEG 2017-2018.

3. NUCLIS DE CONTINGUTS

El temari del curs s'organitzarà d'acord amb els següents autors i obres.

- **Plató, *La República*, Llibre VI, Cap. XVIII-XXI (des de 506 b) i Llibre VII, Cap. I-V (fins a 521b). (1ª Avaluació)**
  1. Dualisme ontològic: món sensible i món intel·ligible. Propietats i relacions. Teoria de la participació. La teoria de les idees i la idea de bé.
  2. Dualisme epistemològic: Doxa i Episteme. Teoria de la reminiscència i de l'oblit.
  3. Dualisme antropològic. Virtuts del cos i de l'ànima. Funcions de l'ànima. Teoria de la virtut.
  4. La teoria de l'estat just i del filòsof governant. La necessitat de regular la vida política. La felicitat de la polis.
  5. Teoria de l'educació: Condicions i búsqueda dels ensenyaments necessaris per als filòsofs-governants. Matemàtiques i dialèctica.
  6. Teoria ètica. L'intel·lectualisme moral i el polític.

- **Descartes, *Discurs del mètode*, Parts I-II-III-IV. (2ª Avaluació)**
  27. El problema del coneixement al segle XVII: Racionalisme i empirisme.
  28. El mètode cartesià: ideal matemàtic de certesa, dubte metòdic i criteri de veritat.
  29. Concepte d'idea en Descartes i els seus tipus.
  30. Concepte de substància en Descartes i els seu tipus. Arguments demostratius de l'existència de Déu i del món.
  31. Dualisme antropològic. Mecanicisme i llibertat.
  32. Moral provisional.

- **Nietzsche, Friedrich, *El crepuscle dels ídols*, “El problema de Sòcrates”, “La ‘raó’ en la filosofia”, “Com el món vertader va acabar convertint-se en una falla”, “La moral com a contranaturalesa” i “Els ‘milloradors’ de la humanitat”. (3ª Avaluació)**
  1. Crítica de la religió i de la moral.
  2. Crítica del concepte de Déu. El nihilisme.
  3. Vitalisme: la voluntat de poder i el Superhome.

4. Crítica de la racionalitat decadent.
5. Ésser i esdevenir. Aparença i realitat o 'veritat'.
6. Crítica del món metafísic.

DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DELS CONTINGUTS

Primera Avaluació: Plató, *La República*. Llibre VI, Cap. XVIII-XXI i Llibre VII, Cap. I-V.

Segona Avaluació: Descartes, *Discurs del mètode*, Parts I-IV.

Tercera Avaluació: Nietzsche, *El crepuscle dels ídols*, "El problema de Sòcrates", "La 'raó' en la filosofia", "Com el món vertader va acabar convertint-se en una faula", "La moral com a contranaturalesa" i "Els 'milloradors' de la humanitat".

4.METODOLOGIA DIDÀCTICA:

4. 1. Consideracions inicials:

Els professors del Departament de Filosofia partim del supòsit pedagògic que l'aprenentatge s'ha de basar en la capacitat per a gaudir d'una certa autonomia en la recerca del saber. És per això que entenem el procés d'aprenentatge com la consecució progressiva de les tècniques i eines que condueixen a entendre, és a dir, a ser capaç de saber preguntar i saber respondre. La metodologia que proposem, per tant, és fonamentalment activa i va encaminada al fet que l'alumnat pugui entendre les preguntes que es van formular en el seu temps els filòsofs que estudien i les respostes que van donar.

4. 2. Pla de treball

1. Lectura completa del text abans d'iniciar les activitats que el parcel·len.
2. Lectura parcial i subratllat del text atenent al triple criteri de búsqueda de a) paraules que indiquen el subjecte de l'enunciació, b) paraules que indiquen els conceptes fonamentals i c) paraules que indiquen el significat d'aqueixos conceptes.
3. Realització d'activitats encaminades a la interpretació del significat dels conceptes fonamentals del text.
4. Realització d'activitats que condueixen a la identificació dels arguments que conté el text analitzat..
5. Realització d'activitats conduents a extrapolar a la realitat dels alumnes els problemes que s'hi plantegen.
6. Debat, discussió i diàleg a l'aula.
7. Elaboració de dissertacions sobre els temes tractats a les obres objecte d'estudi dels filòsofs programats, tenint en compte la informació de l'autor així com la relació amb altres autors i

els dubtes i opinions que suscita en l'alumna o alumne.

4. 3. Materials i recursos didàctics

1. Llibres de lectura:

- Plató, *La República*, Llibre VI, Cap. XVIII-XXI (des de 506 b) i Llibre VII, Cap. I-V (fins a 521b). Edició a càrrec de Carlos Roser Matínez. Editorial Diálogo, València, 2009.
- Descartes, *Discurs del mètode* Parts I-IV. Editorial Diálogo, València, 2012.
- Nietzsche, *El crepuscle dels ídols*, “El problema de Sòcrates”, “La ‘raó’ en la filosofia”, “Com el món vertader va acabar convertint-se en una faula”, “La moral com a contranaturalesa” i “Els ‘milloradors’ de la humanitat”. Editorial Diálogo, València, 2009.

2. Altres fonts primàries:

- Textos d'altres parts de l'obra, objecte d'anàlisi, dels autors programats, així com d'altres obres.

3. Fonts secundàries:

Diccionaris:

- Quintanilla, M.A. i altres, *Diccionario de filosofía contemporánea*, e. Sígueme, Salamanca, 1976.
- Ferrater Mora, J., *Diccionario de filosofía*, e. Sudamericana (varies edicions).

3.2 Històries:

- Abbagnano, N., *Historia de la filosofía*, e. Montaner y Simon. S.A., Barcelona (varies edicions).
- Copleston, *Historia de la filosofía*, e. Ariel (varies edicions).
- Mosterín, J., *Historia de la filosofía*, Alianza editorial (varies edicions).
- O'Connor, D.J., *Historia crítica de la filosofía occidental*, e. Paidós (varies edicions).
- Martínez Marzoa, F., *Historia de la filosofía*, e. Istmo (varies edicions).
- Hartnack, J., *Breve historia de la filosofía*, e. Càtedra (Teorema), Madrid, 1978.
- Russell, B., *Història social de la filosofia*, e. 62 (El cangur), Barcelona, 1996.
- Fortuny i d'altres, *Breu història de la filosofia*, e. Columna (Capitell), Barcelona, 1987.

3.3. Obres especialitzades:

- Lledó, E., *La memoria del logos*, Taurus, 1990.
- Jaeger, *Paideia*, F.C.E.
- d'altres.

11. Altres recursos:

3. Plataforma Edmodo.

4. Internet.

5. AVALUACIÓ: CRITERIS I INSTRUMENTS

5.1. Criteris d'avaluació.

1. Conèixer i manejar correctament el vocabulari filosòfic bàsic, adquirit al llarg del cicle complet de formació filosòfica. Amb aquest criteri, es tracta d'avaluar si l'alumne o l'alumna una estructura conceptual suficient que li permeta utilitzar amb propietat i rigor els principals termes i conceptes filosòfics.
2. Relacionar els problemes filosòfics estudiats en els nuclis de continguts amb les condicions històriques, socials i culturals en què van sorgir i a què van intentar donar resposta.
3. Elaborar, individualment o en equip, taules sincròniques, situant correctament els principals filòsofs estudiats en el seu context històric-filosòfic.
4. Exposar, de manera clara i ordenada, les grans línies problemàtiques i sistemàtiques dels filòsofs que s'han estudiat de manera analítica.
5. Analitzar el contingut de textos filosòfics de les obres estudiades en el curs, atenent la identificació dels seus elements fonamentals (problemes, conceptes i termes específics) i la seua estructura expositiva (tesi, arguments, conclusions).
6. Interpretar el sentit d'un text filosòfic relacionant-lo amb el seu context teòric i social, i diferenciant les propostes que conté d'altres posicions possibles sobre el mateix tema.
7. Comentar i enjudiciar críticament un text filosòfic identificant els supòsits implícits que el sustenten i la vigència de les seues aportacions, comparant-lo, si és el cas, amb altres textos de distintes èpoques i autors que hi tinguen relació.
8. Utilitzar tècniques bàsiques per a l'activitat filosòfica: definició de termes, elaboració de mapes conceptuals, identificació d'arguments i elaboració de redaccions filosòfiques.
9. Utilitzar tècniques bàsiques de coneixement intel·lectual: búsqueda d'informació, subratllat, anàlisi, síntesi, formulació d'hipòtesis...
10. Expressar les opinions pròpies amb rigor intel·lectual, fugint de tota improvisació i superficialitat, tant oralment com per escrit.

5.2. Instruments d'avaluació

Els instruments que utilitzarem per a avaluar individualment els alumnes seran els següents:

1. **Proves escrites (PE)** per a la valoració dels continguts.
2. **Treballs i activitats de classe** en què l'alumnat recopilarà totes les activitats escrites indicades pel professorat, per a valorar tant els continguts conceptuals, procedimentals com actitudinals.

La valoració numèrica d'aquests instruments d'avaluació es realitzarà de la següent manera.

PE: Les proves escrites constaran d'un text dels autors i les obres estudiades, amb una extensió aproximada d'un foli, i quatre qüestions. La prova tot i qualificar-se, d'acord amb la coordinació d'Història de la filosofia per a les PAU, sobre 10 tindrà el seu equivalent sobre 8 en la nota global de cada avaluació.

L'estructura de la prova serà la següent:

Qüestió 1ª: fins a 2 punts.

Tipus de qüestió: Tret que la qüestió ho sol·licite, excepcionalment, la reconstrucció d'un argument a partir d'un enunciat concret del text, la seua formulació invariable se expressarà en aquests termes:

“Sintetitza les idees del text mostrant en el teu resum l'estructura argumentativa o expositiva desenvolupada per l'autor”.

Qüestió 2ª: fins a 2 punts.

Tipus de qüestió: Definició d'un terme (o dos, si estan relacionats) present al text. Formulació invariable:

“Defineix el(s) terme(s relacionats) ..., partint de la informació oferta pel text, i complementant-la amb el coneixement que tingues de la filosofia de l'autor”.

Qüestió 3ª: fins a 5 punts.

Tipus de qüestió: Redacció sobre un tema de la filosofia de l'autor del text.

Qüestió 4ª: fins a 1 punt.

Tipus de qüestió: La seua formulació invariable serà la següent:

“Comenta breument qualsevol aspecte del pensament de l'autor del text que judges important en algun d'aquests sentits: per la seua relació amb altres filòsofs, amb fets històrics rellevants (especialment si són coetanis de l'autor o tenen relació amb la seua vida) o amb trets significatius del món contemporani”.

Respecte al criteris de correcció seguirem els establerts per la coordinació de la prova d'Història de la filosofia a les PAU.

ANNEX II. ACTIVITATS EXTRAESCOLARS.

Propostes d'Activitats Organitzades pels Departaments Didàctics

Nom del Departament	FILOSOFIA
----------------------------	-----------

Nom i breu descripció	Data prevista	Alumnat implicat	Professor/a responsable	Dins/Fora del centre
Cris. Centre de dia la Safor. Visita al centre de rehabilitació i tractament de malalties mentals i Inserció laboral	2ª avaluació	Alumnat de Psicologia de 2on de batxillerat	José Luis Calvo i Laura Moreno	Fòra del centre
Assistència la Teatre clàssic de Sagunt	Abril	1er de batxillerat	Activitat organitzada pels Departaments de Grec i Llatí. Aquest curs participem també el Departament de Filosofia (professora responsable: Laura Moreno)	Fòra del centre.

Les Dates, caldria vore les més oportunes, així com els detalls.